

Delegationen för konkursärenden

Rekommendation 16

16 Utredarens ställning och uppdrag

Innehåll

16 Utredarens ställning och uppdrag	0
1 Allmänt	4
2 Utredarens behörighet.....	9
2.1 Lagstiftning	9
2.2 Ojävighet	9
2.3 Yrkeskunskap och andra färdigheter	12
2.4 Ansvarsförsäkring	12
3 Utredarens rättigheter	13
3.1 Rätt att få uppgifter	13
3.2 Rätt att delta	13
3.3 Rätt att anlita sakkunniga	14
4 Samverkan med delaktiga i ärendet och med domstolar.....	15
4.1 Lagstiftning	15
4.2 Borgenärsdelegation.....	16
4.3 Samverkan med borgenärer när det inte finns en borgenärsdelegation	17
4.4 Samverkan med gäldenären.....	18
4.5 Begränsningar av gäldenärens bestämmanderätt	20
4.6 Gäldenärens skyldighet att lämna uppgifter och att samarbeta	21
4.7 Verksamhet med domstol	21
5 Utredarens uppgifter i fråga om meddelande av förbud i ett tidigt saneringsförfarande	23
6 Uppgörande av grundläggande utredning	24
6.1 Allmänt.....	24
6.2 Den grundläggande utredningens innehåll	25
6.3 Distribution av den grundläggande utredningen	29
7 Uppföljning och granskning av företagsverksamheten	30
7.1 Allmänt.....	30
7.2 Uppföljning av den ekonomiska situationen.....	30

7.3 Granskning av verksamheten	32
7.4 Bedömning av förutsättningarna att fortsätta ett normalt saneringsförfarande	34
7.5 Grunder för avbrytande i ett tidigt saneringsförfarande.....	34
7.6 Fortsättande av ett tidigt saneringsförfarande som ett normalt saneringsförfarande.....	36
8 Uppgörande av förslag till saneringsprogram.....	38
8.1 Uppgörande av programförslag	38
8.2 Programförslagets innehåll	38
9 Skötsel av rättsliga ärenden och avtalsärenden	42
9.1 Skötsel av gäldenärens rättegångar och förande av talan	42
9.2 Gäldenärens avtal.....	43
9.3 Jäv som utredarens uppdrag ger upphov till	44
10 Skyldigheter som sätts upp i insolvensförordningen	45
10.1 Allmänt.....	45
10.2 Lämnande av uppgifter till utländska borgenärer och meddelande om fordringar	46
10.3 Insolvensförfaranden för medlemmar i en insolvensgrupp	47
11 Utredarens arvode och saneringskostnader.....	49
11.1 Preliminär uppskattning om totala kostnader	49
11.2 Utredarens arvode	49
11.3 Saneringskostnader.....	51
11.4 Faktureringspraxis	51
11.5 Fastställande av utredans arvode och kostnadsersättningar.....	52
12 Tystandsplikt och utlämnande av uppgifter	53
12.1 Allmänt.....	53
12.2 Tystnadsplikt enligt FSL.....	54
12.3 Offentlighet för och utlämnande av uppgifter som införts i ärendehanteringssystemet Kosti.54	
12.4 Bestämmelser om rättegångens och rättegångshandlingarnas offentlighet	55

12.5 Övrig lagstiftning	56
12.6 Påminnelse om tystnadsplikt	57
12.7 Borgenärsdelegationens och borgenärens rätt att få uppgifter	57
12.8 Kommunikation	59
13 Upphörande av utredarens uppdrag.....	59
Bilagor	60

1 Allmänt

Företagssanering är ett förfarande vars syfte är att sanera företagsverksamhet i de fall där gäldenärens verksamhet är livsduglig. Företagssanering är inte avsedd enbart för att reglera gäldenärens skulder eller realisera gäldenärens egendom. Föreskrifter om saneringsförfarandet finns i lagen om företagssanering (47/1993, nedan FSL) och förordningen om företagssanering (55/1993, nedan FSF). En yrkesutövare och näringsidkare kan ansöka om skuldarrangemang för privatpersoner för att reglera skulder som hör till småskalig företagsverksamhet. Detta är ett lättare och billigare förfarande än företagssanering, som behandlas i denna rekommendation.

Efter 1.7.2022 finns det två olika företagssaneringsförfaranden: tidigt saneringsförfarande och normalt saneringsförfarande.

En gäldenär kan ansöka om inledande av tidigt saneringsförfarande i situationer där gäldenären tills vidare inte är insolvent, utan endast löper risk för insolvens.

Ett normalt saneringsförfarande kan i sin tur tillämpas när gäldenären redan är insolvent, men dock inte i den grad att situationen inte kunde avhjälpas genom sanering. Ett normalt saneringsförfarande kan också inledas med borgenärernas bifall. Ett normalt saneringsförfarande svarar huvudsakligen mot det tidigare företagssaneringsförfarandet.

Det nya tidiga saneringsförfarandet innefattar regler som tas upp i direktivet (EU) 2019/1023 (*insolvensdirektivet*) och som delvis avviker från den tidigare regleringen. Färre hinder och grunder för avbrytande anknyter till det tidiga saneringsförfarandet än till det normala saneringsförfarandet. Förbud mot betalning, indrivningsförbud och övriga förbud kan med stöd av lagen inte tillämpas automatiskt, utan ett domstolsbeslut behövs för detta. I början kan förbud meddelas för endast tre månader. Tiden kan förlängas, men förbuden kan vara i kraft högst 12 månader. Också bestämmelserna om fastställande av saneringsprogrammet utan alla gruppmajoritetens samtycke avviker från bestämmelserna som var i kraft tidigare.

Om det under förfarandets gång framgår att gäldenären är insolvent, kan man övergå från tidigt saneringsförfarande till normalt saneringsförfarande.

Föreskrifter om påbörjande, avbrytande och fortsättande av ett tidigt saneringsförfarande finns i lagen om företagssanering 1 a kap. och om rättsverkningarna av detta förfarande i 3 a kap.

Utredaren har en central roll i saneringsförfarandet. Utredaren har till uppgift att utreda möjligheterna till sanering av företagsverksamheten, aktivt söka lösningar på företagsverksamhetens problem och sammanställa ett saneringsprogram för företaget, som borgenärerna kan godkänna, som gäldenären kan förbinda sig till och som domstolen kan fastställa. Utredaren övervakar borgenärernas intressen i saneringsförfarandet. Dessutom kan gäldenären behöva utredarens stöd för att sköta företagsverksamheten, även om ansvaret för företagsverksamheten hör till gäldenären.

Utredarens viktigaste uppgifter omfattar att

1. genast efter att förfarandet inletts göra en utredning om gäldenärens tillgångar, skulder och andra förbindelser samt om omständigheter som inverkar på gäldenärens ekonomiska ställning och på dess beräknade utveckling (nedan grundläggande utredning) (se FSL 8 § 1 mom. 1 punkten och del 6 i rekommendationen),
2. följa upp och övervaka gäldenärens verksamhet under förfarandet (se FSL 8 § 1 mom. 2 punkten och del 7 i rekommendationen),
3. i behövlig omfattning sörja för granskning av den verksamhet som gäldenären bedrivit innan förfarandet inleddes, (se FSL 8 § 1 mom. 3 punkten och avsnitt 7.3 i rekommendationen),
4. begära att ett förbud förlängs eller avbryts i ett tidigt saneringsförfarande (se FSL 14 a § och 14 d § samt del 5 i rekommendationen),
5. vid behov kräva att gäldenärens rättshandlingar ska återgå, föra gäldenärens talan i rättegångar och motta delgivningar (se FSL 8 § 1 mom. 4 punkten, 36, 37 och 31 § och del 9 i rekommendationen),

6. se till att ett förslag till saneringsprogram görs upp (FSL 8 § 1 mom. 5 punkten och del 8 i rekommendationen),
7. sköta delgivningsuppgifter i anslutning till saneringsförfarandet (se FSL 8 § 1 mom. 6 punkten),
8. fatta beslut om deltagande i ett förfarande med en grupsamordning som avses i artiklarna 61–77 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 (nedan insolvensförordningen) (se FSL 8 § 1 mom. 7 punkten) samt andra skyldigheter som följer av insolvensförordningen (se del 10 i rekommendationen),
9. kräva att saneringsförfarandet avslutas, om en grund för avbrytande uppkommer (se FSL 4 c §, 7 § och avsnitten 7.5 och 7.6 i rekommendationen), och
10. lämna borgenärerna uppgifter och i detta syfte bland annat sammankalla borgenärsdelegationen (se avsnitt 12.7 i rekommendationen).
11. Utredaren har delgivningsuppdrag då det gäller att inleda förfarandet och behandla förslaget till saneringsprogram (delgivningsuppdrag som förordnas av en domstol, se avsnitt 4.7 i rekommendationen).

Utredarens delgivningsuppdrag omfattar meddelanden om att förfarandet inleds och upphör:

- till gäldenärer, borgensmän, medgäldenärer och ställare av säkerhet samt i företag med minst 50 anställda till närings-, trafik- och miljöcentralen.
- till den registeransvariga, om gäldenären har registrerbara tillgångar (FSF 8 § 2 mom.),
- till Patent- och registerstyrelsen samt utredningsmyndigheterna, om en domstol så bestämmer (FSF 5 och 7 §).
- Till utländska borgenärer som avses i Europaparlamentets och rådets förordning om insolvensförfarande (EU) 2015/848 ska meddelandet sändas på det sätt som förutsätts i förordningen (FSL 71 § 3 mom.),

Genom det allmänna datanätet får man tillgång till det av rättsregistercentralen publicerade insolvensregistret som innehåller

insolvensuppgifter från konkurs- och företagssaneringsregistret. Av denna anledning är kungörelser exceptionella i ett företagssaneringsförfarande.

Utredaren har till uppgift att publicera en kungörelse om att ett saneringsförfarande inleds, om det behövs på grund av antalet okända borgenärer eller någon annan orsak. Kungörelsen kan publiceras i Officiella tidningen, i en eller flera dagstidningar eller på något annat ändamålsenligt sätt. Utredaren ska begära publicering av en kungörelse utomlands, om detta förutsätts i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 om insolvensförfaranden. I artikel 28.1 i förordningen förutsätts det att kungörelsen publiceras i den medlemsstat där gäldenären har sitt säte. Utredaren kan begära publicering av en kungörelse utomlands också i annat fall, om det är nödvändigt att kungörelsen publiceras (FSL 80 §).

Enligt 3 § 3 mom. i lagen om ärendehanteringssystemet för konkurs- och företagssaneringsärenden (667/2019, nedan Kosti-lagen) ger utredaren borgenärerna och gäldenären åtkomsträtt till ärendehanteringssystemet för konkurs- och företagssaneringsärenden (Kosti).

Enligt 4 § 2 mom. i Kosti-lagen ska utredaren utan dröjsmål föra in de uppgifter som behövs för övervakningen av saneringsförfarandet i Kosti. Närmare bestämmelser om sådana uppgifter och handlingar som boförvaltaren och utredaren ska föra in i ärendehanteringssystemet och om förfarandet i samband med införandet utfärdas genom förordning av justitieministeriet. Enligt 4 § 4 mom. i Kosti-lagen kan utredaren även föra in andra uppgifter i ärendehanteringssystemet i syfte att sända dem till gäldenären och borgenärerna.

Enligt 2 § 2 mom. i Kosti-lagen är konkursombudsmannen samt utredaren gemensamt personuppgiftsansvariga för den del av ärendehanteringssystemet som avses i 1 § 3 mom. i Kosti-lagen. Konkursombudsmannen sörjer för informationssäkerheten i fråga om systemet och de uppgifter som förts in i systemet. Konkursombudsmannen är den gemensamma kontaktpunkt som förfrågningar om behandlingen av personuppgifter riktas till. Till övriga delar ansvarar utredaren för registret i fråga om sina egna ärenden.

Under förfarandet kan utredaren fatta beslut om betalning av vissa skulder. Utredaren kan bland annat:

- förbjuda betalning av stridiga fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande (FSL 18 § 2 mom. 1 punkten),
- besluta om betalning av skulder som uppgår till mindre belopp (FSL 18 § 2 mom. 4 punkten),
- besluta om användningen av ett betalningsrörelsekonto med kredit (FSL 18 § 2 mom. 5 punkten),
- besluta om fortsatt användning av koncernkontot högst 3 veckor räknat från datum då saneringsförfarandet inleddes (FSL 14c § 2 mom. 9 punkten, FSL 18 § 2 mom. 7 punkten
- säga upp en förbindelse om säkerhetsskuld för förtida betalning av en skuld (FSL 26 §).
- Utredaren kan kräva förmånsrätt för en ny kredit som tas upp medan förfarandet pågår (FSL 34 §).

I fråga om separat verkställighet kan utredaren kräva att utmätt egendom överlämnas (FSL 21 § 1 mom.). Utredaren har till uppgift att ta en avvärjningssäkerhet som återlämnas till gäldenären i sin besittning (FSL 21 § 4 mom.).

I fråga om oavslutade avtal har utredaren till uppgift att meddela gäldenärens motpart huruvida gäldenären håller fast vid avtalet (FSL 27 § 3 mom.).

Gäldenären behöver utredarens samtycke för vissa åtgärder, till exempel upptagning av ny skuld som hänför sig till någon annan verksamhet än gäldenärens sedvanliga verksamhet, överlåtelse av tillgångar eller ställande av säkerhet för någon annans skuld (FSL 29 §). Om det finns ett behov av att ytterligare begränsa gäldenärens bestämmanderätt, kan ett yrkande om detta lämnas in till tingsrätten (FSL 30 §).

I fråga om fastställande av saneringsprogram ska utredaren vid behov framställa ett förslag om indelning av borgenärer i grupper (FSL 51 § 2 mom.) och göra upp en omröstningsutredning (FSL 76 § 4 mom.). Dessförinnan ska utredaren tillstå domstolen en så kallad förteckning över bestridna fordringar (FSL 74 § 2 mom.) och vid behov framföra invändningar mot bestridandet av fordringarna för gäldenärens räkning (FSL 74 § 1 mom.). Utredaren kan även yrka på att saneringsprogrammet fastställs utan samtycke från alla gruppmajoriteter (se FSL 54 §).

Domstolen kan, när den fattar beslut om sådana temporära förbud som avses i FSL 22 § eller därefter, på yrkande av gäldenären eller en borgenär vid behov utse en interimistisk utredare, om det finns behov av detta (se FSL 83 a §). Den interimistiska utredarens uppgifter och behörighet är mycket begränsade. På ett allmänt plan ska den interimistiska utredaren följa och övervaka gäldenärens verksamhet. Dessutom ska den interimistiska utredaren på begäran lämna borgenärerna och domstolen sådana uppgifter om gäldenärens verksamhet som kan vara av betydelse när det övervägs om saneringsförfarande ska inledas (se FSL 8 § 2 mom.).

Den interimistiska utredaren har samma rätt att få uppgifter som utredaren (se FSL 83 a och 9 §).

Den interimistiska utredarens uppföljnings- och övervakningsskyldighet innebär närmast bevakning av att ett temporärt betalningsförbud iakttas, om ett sådant har meddelats gäldenären. Den interimistiska utredaren kan till exempel ge gäldenärsföretagets ekonomiförvaltning anvisningar om vilka skulder gäldenären kan betala. Däremot kan den interimistiska utredaren inte fatta beslut gällande gäldenärens verksamhet, och gäldenären behöver inte den interimistiska utredarens samtycke för sin verksamhet. Den interimistiska utredaren kan inte heller använda tvångsmedel om gäldenären vägrar att lämna ut uppgifter som den interimistiska utredaren begärt.

2 Utredarens behörighet

2.1 Lagstiftning

Utredaren ska vara myndig och känd som en hederlig person som inte har försatts i konkurs eller vars handlingsbehörighet inte har begränsats. Utredaren ska ha den skicklighet, förmåga och erfarenhet som uppdraget kräver och även i övrigt vara lämplig för uppdraget. Utredaren får inte stå i ett sådant förhållande till gäldenären eller någon borgenär som kan vara ägnat att äventyra utredarens oberoende i förhållande till gäldenären eller utredarens opartiskhet gentemot borgenärerna (FSL 8 § 4 mom.).

Kravet på oberoende är dock inte ovillkorligt. En person som inte uppfyller det ovan nämnda kravet kan utses till utredare med en majoritet av borgenärerna. En majoritet av varje borgenärsgrupp ska understöda valet av personen i fråga (se FSL 83 § 4 mom.).

Domstolen utser utredaren på framställning av borgenären eller gäldenären. Om inget godtagbart förslag framställs, utses en för uppdraget lämplig person som är villig att åta sig det (FSL 83 § 1mom.).

2.2 Ojävighet

En behörig skötsel av utredarens uppdrag förutsätter gäldenärens och borgenärernas förtroende och jämlikt beaktande av deras intressen.

Därför ska utredaren vara oberoende av gäldenären och borgenärerna så att hen inte har några ekonomiska band eller förutfattade meningar som äventyrar opartiskheten.

Relation till gäldenären

Omständigheter som äventyrar utredarens oberoende är bland annat en personlig relation (släktskap eller annan nära relation) till gäldenären eller gäldenärens representant, arbetsavtalsförhållande till gäldenären eller ett långvarigt uppdragsförhållande eller annat liknande nära avtalsförhållande till gäldenären. Oberoendet kan också äventyras av en relation med gäldenären baserat på delägarskap eller ägarskap, eller medlemskap eller annan verksamhet i gäldenärens förvaltning.

En person kan anses vara jävig för uppdraget som utredare, om hen har verkat som gäldenärens biträde i rättegång mot en borgenär som är part i saneringen. Däremot innebär en allmän kartläggning av förutsättningarna för en sanering eller utarbetandet av en preliminär saneringsplan för att lämna in en saneringsansökan inte som sådana att personen jävförklaras för uppdraget som utredare. Personen som föreslås för uppdraget ska i sin så kallade ojävighetsanmälan framföra i vilken omfattning och på vems uppdrag hen har utfört ett sådant utredningsarbete. Den som uppgör saneringsansökan ska emellertid utvärdera sin egen lämplighet till uppdraget som utredare, om frågan om inledande av sanering blir stridig och betydande motsättningar mellan olika borgenärer och gäldenären framkommer vid behandlingen av ärendet.

Relation till borgenären

Utredarens jämlikhet i förhållande till borgenärerna äventyras av bland annat en personlig relation till borgenären, ett arbetsavtals- eller annat liknande fortgående avtalsförhållande till borgenären eller ett betydande

delägarskap eller centralt förtroendeuppdrag i borgenärens förvaltning.

Frågan om vilket slags uppdrags- eller annat avtalsförhållande till en enskild borgenär som är ägnat att äventyra utredarens jämlikhet ska avgöras från fall till fall. Den som föreslås till utredare ska, då han överväger sitt samtycke, ta hänsyn till huruvida den aktuella relationen kan antas leda till intressekonflikter mellan gäldenären och borgenären eller mellan olika borgenärer så att den jämlikhet som krävs av utredaren kan bli ifrågasatt.

Om avtalsförhållandet är nära och betydande i inkomstbildningen hos den som föreslås som utredare, kan personen inte anses uppfylla kravet på ojävighet. Däremot utgör borgenärernas normala uppdrag i regel inte något hinder för verksamhet som utredare. Detta är dock inte fallet, om uppdraget hänför sig till gäldenärens verksamhet och det är fråga om ett betydande ärende för åtminstone den ena parten. Ett normalt kund- eller kreditförhållande mellan utredaren och borgenären kan inte heller anses vara en betydande omständighet med tanke på utredarens ojävighet.

Koncernsituationer

Ett saneringsförfarande kan inledas i flera företag som hör till samma koncern eller i övrigt till samma ekonomiska helhet. Samma person kan utses till utredare i flera gäldenärsföretag om utredningsuppdraget kan skötas utan konflikter som väsentligt försvårar uppdraget. I dessa fall ska personen som föreslås till utredare åtnjuta ett sådant förtroende bland borgenärerna att en i FSL 83 § 4 mom. avsedd majoritet understöder valet av personen.

Påskyndat saneringsförfarande

I de fall där ett påskyndat saneringsförfarande enligt rekommendation nr 17 från delegationen för konkursärenden, där det inte är möjligt att omedelbart fastställa saneringsprogrammet, förordnas ofta en utredare. Det mest ändamålsenliga vore att beredaren förordnas till utredare. Beredarens behörighet som utredare prövas dock från fall till fall bland annat i fråga om jäv.

Meddelande om ojävighet

Den som föreslås till utredare ska innan hen ger sitt samtycke säkerställa att hen är ojävig och meddela de omständigheter som kan påverka

bedömningen av ojävighet till dem som föreslår hen till utredare. Dessa omständigheter ska även meddelas domstolen (FSL 8 § 4 mom.). I meddelandet om ojävighet ska den person som föreslås till utredare öppet framföra de bindningar och andra motsvarande omständigheter, vars betydelse hen har behövt begrunda, även om dessa enligt hens uppfattning inte utgör en grund för jäv. Meddelandet ska i allmänhet vara skriftligt.

2.3 Yrkeskunskap och andra färdigheter

Innan utredaren samtycker till uppdraget ska hen begrunda huruvida hen har de resurser som krävs. I detta fall bör det beaktas att saneringsförfarandet ska genomföras skyndsamt och givna tidsfrister ska iakttas. Förfarandet får inte bli försenat på grund av utredarens övriga uppdrag.

En framgångsrik skötsel av saneringsuppdraget förutsätter flexibilitet, goda förhandlingsfärdigheter och en förmåga att samordna olika intressen. Utredaren ska kunna planera åtgärder som är affärsmässigt ändamålsenliga, juridiskt genomförbara och som kan godkännas av både gäldenären och borgenärerna. En god utredare kan således förutsättas ha både juridisk kunskap och kännedom om företagsverksamhet. Även bransch-kännedom är till fördel för utredaren. Gäldenären kan också behöva utredarens stöd för att sköta företagsverksamheten.

Huruvida utredaren har tillräcklig yrkeskunskap och tillräckliga andra färdigheter ska bedömas från fall till fall. Bedömningen påverkas av bland annat det sanerade företags storlek, bransch, ekonomiska situation och det arbete som redan utförts för saneringen. Utredarens färdigheter påverkas även av den sakkunskap som utredaren har tillgång till, utredarens samarbetsrelationer samt gäldenärens ekonomiska resurser för att skaffa utomstående sakkunnighjälp.

I samband med att utredaren ger sitt samtycke ska hen tillställa domstolen en utredning av enligt vilka grunder hen anser sig ha den skicklighet, förmåga och erfarenhet som krävs för uppdraget och även i övrigt är lämplig för uppdraget (FSL 8 § 4 mom.).

2.4 Ansvarsförsäkring

Allmänna ansvarsförsäkringar täcker i regel inte de åligganden som

uppkommer i utredarens uppdrag. Därför ska utredaren från fall till fall begrundat huruvida en ansvarsförsäkring behövs.

3 Utredarens rättigheter

3.1 Rätt att få uppgifter

Utredaren har en omfattande rätt att få uppgifter om omständigheter som kan vara av betydelse för saneringsförfarandet och saneringsprogrammet.

Utredaren har för utförande av sina uppgifter rätt att få tillträde till lokalteter som är i gäldenärens besittning och som används för företagets behov samt att granska gäldenärens bokföring, företagets korrespondens och andra företagshandlingar och företagsdatafiler. Utredaren har utan hinder av sekretesstadgandena samma rätt som gäldenären att för sitt uppdrag få uppgifter om gäldenärens bankkonton, betalningsrörelse, avtal och förbindelser som gäller finansieringen, samt om gäldenärens förmögenhet och beskattning och andra omständigheter som gäller gäldenärens ekonomiska ställning eller den verksamhet som gäldenären bedriver (FSL 9 §1 mom.).

Utredarens rätt att få uppgifter är lika omfattande som gäldenärens. Utredaren har emellertid inte rätt att få känsliga uppgifter som hänför sig till gäldenärens eller gäldenärens representants privatliv.

3.2 Rätt att delta

Utredaren har rätt att delta i möten som gäldenärsföretagets organ håller och att yttra sig vid dem. Utredaren ska meddelas kallelse till sådana möten (FSL 9 § 2 mom.). Utredaren bör försäkra sig om att hen underrättas om mötena. Vid behov ska utredaren se till att organens möten anordnas.

För att utredaren ska få aktuella uppgifter om gäldenärsföretagets ärenden, finns det ofta skäl för utredaren att delta i möten för de organ som de facto styr företaget och påverkar dess förvaltning och rörelse. Vid mötena kan även utredarens sakkunskap om frågor rörande företagssanering behövas. Sådana möten kan vara till exempel bolagsstämmor samt bolagsmännens möten, föreningsmöten, andelslagsmöten, styrelsemöten, förvaltningsrådsmöten, ledningsgruppsmöten samt möten för olika delegationer, utskott, sektioner

och inspektionsorgan.

3.3 Rätt att anlita sakkunniga

Utredaren har rätt att anlita sakkunniga när han fullgör sitt uppdrag (FSL 9 § 3 mom.). Utredaren ska separat överväga huruvida det behövs särskild sakkunnighjälp med branschkunnskap eller annan kunskap om företagsverksamheten för att planera och genomföra saneringen av gäldenärens verksamhet under saneringsförfarandet.

I början av saneringsförfarandet görs i allmänhet en särskild granskning av gäldenärens konton och verksamhet, vilken utförs av en revisor som är insatt i särskilda granskningar.

Affärsekonomiska utredningar och beräkningar, beskattningsrelaterade frågor och utredning av juridiska specialfrågor kan därtill kräva att en sakkunnig anlitas. Det är också möjligt att det är nödvändigt att inhämta en extern värdering av betydande egendom hos gäldenären för att fastställa värdet på säkerheten och för konkursjämförelsen.

Utredaren kan lämna uppgifter om gäldenären till den sakkunniga som anlitas eller berättiga denna att granska handlingar rörande gäldenärens verksamhet. För sakkunniga gäller samma sekretessplikt som för utredaren (se avsnitt 11).

De sakkunnigas arvoden utgör utgifter för gäldenären. Därför ska utredaren på förhand, redan i början av saneringsförfarandet, förhandla med gäldenären om vilka principer som ska iakttas vid anlitan av sakkunnighjälp och betalning av arvoden. Utredaren ska ge gäldenären uppgifter om uppdrag som överlämnats till sakkunniga och de uppskattade kostnaderna för dessa. Utredaren ska informera den sakkunniga om vem som betalar dennas arvode och utgifter.

Utredaren, gäldenären och den sakkunniga och vid behov borgenärsdelegationen eller borgenärerna ska separat avtala om kostnadmässigt betydande uppdrag (se avsnitt 4.1–4.3). I uppdrag som hänför sig till granskning av gäldenärens verksamhet innan förfarandet inleds iakttas dock delvis olika principer (se avsnitt 7.3).

Anlitandet av sakkunniga och deras arvoden ska alltid proportioneras enligt arten och omfattningen av gäldenärens verksamhet.

4 Samverkan med delaktiga i ärendet och med domstolar

4.1 Lagstiftning

Utredare – borgenärer

Domstolen ska på yrkande av sökanden, utredaren eller en borgenär tillsätta en borgenärsdelegation som gemensam företrädare för borgenärerna, om det inte på grund av att antalet borgenärer är litet eller av annan orsak ska anses onödigt. Borgenärsdelegationen ska som ett rådgivande organ biträda utredaren i hans uppdrag samt för borgenärernas räkning övervaka utredarens verksamhet (se FSL 10 §).

Utredaren ska regelbundet och alltid när det behövs informera borgenärsdelegationen eller borgenärerna om sina åtgärder och iakttagelser i samband med uppföljnings-, övervaknings- och granskningsuppdraget samt förhandla med delegationen eller borgenärerna innan viktiga beslut fattas. Om utredaren får veta att gäldenären väsentligt försummat att betala skulder som inte omfattas av saneringsskulderna, ska utredaren informera borgenärerna om detta (se FSL 11 §).

Utredare – gäldenär

Samverkan mellan utredaren och gäldenären är nödvändigt för att saneringen ska vara framgångsrik. Samverkan krävs också till följd av att vissa åtgärder utanför gäldenärens normala löpande verksamhet är tillåtna endast med utredarens samtycke under utredningens gång (FSL 29 §). Gäldenärens bestämmanderätt kan begränsas även utöver detta (FSL 30 §).

Gäldenären har en skyldighet att lämna uppgifter och att samarbeta för att genomföra saneringsförfarandet (se FSL 13 §). Om gäldenären försummar en skyldighet, kan domstolen på yrkande av utredaren vid vite förplikta honom att fullgöra den inom utsatt tid (FSL 82 §).

Utredare – gäldenär och borgenärer

När utredaren utarbetar förslaget ska han förhandla med gäldenären och borgenärsdelegationen samt vid behov med borgenärerna och den sannolika borgenär som ansökt om förfarandet (FSL 40 § 2 mom.). Om en delaktig i ett ärende har för avsikt att utöva sin rätt att upprätta ett eget saneringsprogram, har hen rätt av utredaren även separat få uppgifter som behövs för att utarbeta ett förslag (se FSL 40 § 4 mom.).

Utredare – domstol

De bestämmelser som förutsätter kontakt mellan utredaren och domstolen tas upp i avsnitt 4.7.

4.2 Borgenärsdelegation

För en framgångsrik sanering krävs kontakt mellan utredaren och borgenärerna. I allmänhet finns det skäl att tillsätta en borgenärsdelegation för detta ändamål. Med tanke på exempelvis säkerställande av ärendets konfidentialitet kan det vara till fördel att tillsätta en borgenärsdelegation, eftersom information kan förmedlas genom denna till borgenärerna så att uppgifternas konfidentialitet inte äventyras. Borgenärsdelegationen och dess medlemmar har även för fullgörande av sina uppgifter rätt att i behövlig omfattning få uppgifter av utredaren om omständigheter som omfattas av utredarens rätt att få uppgifter (se FSL 10 § 3 mom.). Om det inte finns en borgenärsdelegation, men utredaren anser att en sådan behövs, ska utredaren vidta åtgärder för att tillsätta en borgenärsdelegation.

Utredaren ska förhandla med borgenärsdelegationen när han utarbetar saneringsprogrammet samt informera om sina åtgärder och iakttagelser (FSL 11 § och 40 § 2 mom.).

Betydande avgöranden ska på förhand tas upp för diskussion i borgenärsdelegationen. Dessa omfattar till exempel finansieringsarrangemang som genomförs under förfarandet, till exempel upptagning av ny kredit till ett betydande belopp eller andra åtgärder som förutsätter ny skuldsättning. Därutöver förutsätter ingående eller uppsägning av viktiga avtal, specialgranskningar och andra uppdrag med betydande kostnader samt inledande av rättegångar förhandlingar på förhand med borgenärerna. Det finns även skäl att på förhand förhandla

om information rörande saneringen och framställan av yrkanden på att förfarandet ska avbrytas.

Borgenärsdelegationen kan inte meddela bestämmelser som är bindande för utredaren. Borgenärsdelegationen fastställer dock utredarens arvode och kostnadsersättning (se FSL 87 § 4 mom.).

När saneringsförfarandet har inletts finns det skäl att genast komma överens om borgenärsdelegationens besluts-, sammanträdes-, förhandlings- och informationsrutiner samt förhandla om sekretessen och utlämnande av uppgifter gällande ärenden som behandlats i borgenärsdelegationen. Borgenärsdelegationens möten kan anordnas till exempel som telefon- eller videokonferenser. Förhandlingsskyldigheten kan även fullgöras genom skriftligt förfarande. Borgenärsdelegationen fattar sina beslut med enkel majoritet efter huvudtal. Borgenärsdelegationen ska på egen hand avgöra hur besluten ska fattas, om rösterna fördelas jämnt.

Borgenärsdelegationen sammankallas på initiativ av utredaren eller ordföranden eller på begäran av en medlem (se FSL 84 mom.). Utredaren ska se till att borgenärsdelegationen sammankallas vid behov. Utredaren kan inte vara ordförande för borgenärsdelegationen.

Utredaren ska informera gäldenären om borgenärsdelegationens möten och huruvida gäldenären ska vara närvarande vid mötet. Gäldenärens närvaro kan vara nödvändig för att säkerställa att borgenärsdelegationen får adekvat och aktuell information om gäldenärens ärenden och gäldenären i sin tur om borgenärernas synpunkter. Borgenärsdelegationen kan emellertid begränsa gäldenärens närvaro vid möten.

Utredaren kan på yrkande av borgenärsdelegationen skiljas från hans uppdrag, om han i väsentlig mån försummar sina skyldigheter (se FSL 86 § 1 mom.). En försummelse förutsätts inte om borgenärsdelegationen i början av förfarandet yrkar på att utredaren byts eller att en ytterligare utredare utses (se FSL 83 § 2 mom.).

4.3 Samverkan med borgenärer när det inte finns en borgenärsdelegation

Om det inte finns en borgenärsdelegation, ska utredaren på annat sätt försäkra sig om att borgenärerna, om de så önskar, får de uppgifter om förfarandets framskridande vilka är nödvändiga för borgenärens ställning. Utredaren ska även förhandla med åtminstone de största

säkerhetsborgenärerna och de största borgenärerna utan säkerhet om frågor som annars skulle behandlas i borgenärsdelegationen.

Utredaren kan begränsa antalet borgenärer som ska informeras och som vill ha information om förfarandets framskridande och gäldenärens verksamhet genom att be dem meddela honom om detta. Utredaren kan även med borgenärerna komma överens om med vilka han förhandlar om frågor rörande gäldenärens verksamhet och förfarandets framskridande.

Utredaren kan låta bli att lämna uppgifter till en borgenär om ärenden i vars behandling borgenären med stöd av jävighetsbestämmelserna i FSL 12 § inte skulle få delta, om den behandlades i borgenärsdelegationen.

4.4 Samverkan med gäldenären

Samarbete mellan gäldenären och utredaren är en absolut förutsättning för framgångsrik företagssanering.

Utredaren ska genast efter att saneringen börjat ge gäldenärens representanter, ekonomiförvaltning och andra nyckelpersoner tillräckliga uppgifter och anvisningar om saneringsförfarandet. Dessa omfattar bland annat uppgifter om förfarandets olika skeden och tidsplan, förfarandets rättsverkningar såsom förbud mot betalning, indrivning och ställande av säkerhet samt gäldenärens skyldighet att samarbeta och begränsningar av bestämmanderätt under förfarandet. Det rekommenderas även att gäldenären och utredarna för ett inledande samtal, där åtminstone följande saker bör behandlas:

- gäldenärens ekonomiska situation och de uppgifter och handlingar vilka är nödvändiga för att utreda denna och de beräkningar och planer som ska uppgöras
- företagets ägarförhållanden och närkrets
- principer som ska följas i betalningen av skulder (sanerings-/nya skulder och skillnader mellan dessa)
- förbud mot betalning av skulder och undantag till dessa
- begränsningar av gäldenärens bestämmanderätt
- gäldenärens skyldighet att lämna uppgifter och samarbeta
- en utredning över utredarens arvode och övriga saneringskostnader och beräkningsprinciperna

- saneringsförfarandets förlopp och tidsplan
- tidsplanen för nödvändiga tilläggsutredningar
- preliminära synpunkter på saneringsåtgärderna för företaget
- behovet av att ge information om att saneringsförfarandet börjat och att verksamheten fortsätter till kunder, varuleverantörer eller andra intressentgrupper och den som sköter informationen.

Det rekommenderas att en promemoria eller ett protokoll över det inledande samtalet görs upp och överlämnas till gäldenären. En mall för promemorian över det inledande samtalet bifogas.

Utredaren ska sätta sig in i gäldenärens rörelse i tillräcklig omfattning och försäkra sig om att gäldenärsföretagets ledning senast i början av saneringsförfarandet utarbetar en affärsplan som innehåller genomförbara åtgärder, om inte planen som bifogats till saneringsansökan uppfyller dessa krav.

Utredaren ska vägleda gäldenären att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa en fortsatt verksamhet. Tillsammans med gäldenären ska hen utreda under vilka förutsättningar affärsrelationer som är viktiga för gäldenärens verksamhet kan fortsätta.

Vid planeringen och genomförandet av saneringsåtgärderna finns det i allmänhet behov av att dra nytta av gäldenärens kunskaper och erfarenheter. Utredaren ska med gäldenären även komma överens om vilka uppgifter som gäldenären ska lämna till utredaren på eget initiativ.

Det bör observeras att utredarens roll inte är att verka som ombud för gäldenärsbolaget, utan att åstadkomma ett saneringsprogram som domstolen kan fastställa och bevaka borgenärernas intressen. Borgenärerna ska godkänna saneringsprogrammet med en tillräcklig kvalificerad majoritet.

Utredaren ska fråga gäldenären i vilken omfattning det är behövligt att informera kunder, varuleverantörer eller andra intressentgrupper om att saneringsförfarandet inletts och att verksamheten fortsätter samt vem som sköter informationen.

Utredaren ska informera gäldenären om grunderna för sitt arvode och göra en realistisk helhetsuppskattning av sitt arvode och vilka kostnader som anlitaendet av sakkunniga medför. Utredaren ska även medan förfarandet

pågår lämna gäldenären uppgifter om omständigheter som påverkar saneringen, inklusive grunder för att avbryta förfarandet.

4.5 Begränsningar av gäldenärens bestämmanderätt

Gäldenären har efter att saneringsförfarandet inletts rätt att bestämma om gäldenärsföretagets egendom och verksamhet. Det viktigaste undantaget är FSL 29 § som innehåller en förteckning över åtgärder för vilka gäldenären inte har behörighet att vidta utan utredarens samtycke. För dessa åtgärder är utredarens samtycke i regel en ytterligare förutsättning för att åtgärden blir bindande för gäldenären. Det finns även skäl för utredaren och gäldenären att gå igenom vilka slags åtgärder som blir aktuella endast med utredarens samtycke. I övrigt ska utredaren inte ingripa i gäldenärsföretagets beslutsfattande, om detta inte är behövligt för förfarandet. Målet är att gäldenärsföretagets rörelse ska fortgå så normalt som möjligt.

Gäldenärens bestämmanderätt kan på yrkande av utredaren eller en borgenär begränsas även på annat än i FSL 29 § angivet sätt, om det finns risk för att gäldenären förfar på ett sätt som skadar eller äventyrar borgenärens intressen (FSL 30 §). Gäldenären kan bland annat förbjudas att företa en viss rättshandling eller vissa slag av rättshandlingar utan utredarens samtycke eller vidta sådana åtgärder som kan antas sänka värdet på egendom som tillhör gäldenären eller är i hans besittning. Förbudet eller begränsningen kan bestämmas att gälla temporärt och utan att gäldenären hörs, om detta krävs på grund av att saken är brådskande. Förbudet kan förenas med vite (se FSL 30 §).

Om ett i FSL 30 § avsett förbud eller begränsning utfärdas under förfarandet, ska domstolen anteckna begränsningarna av gäldenärens bestämmanderätt i konkurs- och företagssaneringsregistret (lagen om konkurs- och företagssaneringsregistret 6 § 2 mom. 5 punkten). På basis av domstolens anmälan antecknas förbudet eller begränsningen även i handelsregistret (se FSL 80 § och FSF 5–6 §). Domstolen kan ge utredaren i uppdrag att göra anmälan (se FSF 7 §).

Rättshandlingar som företas i strid med FSL 29 och 30 § är utan verkan, utom när den andra parten inte visste eller borde ha vetat att gäldenären inte hade rätt att företa rättshandlingen i fråga (se FSL 29 § 3 mom. och 30 § 4 mom.).

4.6 Gäldenärens skyldighet att lämna uppgifter och att medverka

En gäldenär omfattas av en omfattande skyldighet att lämna uppgifter i ett saneringsförfarande (se FSL 13 §). Den omfattar alla uppgifter om gäldenärens verksamhet, vilka kan vara av betydelse för de beslut som ska fattas under förfarandet, utredningar över gäldenärens ekonomiska situation eller verksamhet eller för uppgörandet av saneringsprogrammet.

Gäldenären är också i övrigt skyldig att medverka till att utredaren och borgenärsdelegationen kan sköta sin uppgift på behörigt sätt och att saneringsförfarandet kan slutföras i behörig ordning (se FSL 13 § 2 mom.). Gäldenären är bland annat skyldig att ge utredaren tillträde till lokalteter som är i gäldenärens besittning och att ge utredaren möjlighet att granska och komma i besittning av gäldenärsföretagets företagshandlingar och företagsdatafiler (se FSL 9 § 1 mom.).

När gäldenären är en sammanslutning, gäller skyldigheten att lämna uppgifter och samarbeta för sammanslutningens styrelseledamöter, verkställande direktören och personer med personligt ansvar för sammanslutningens förbindelser. Skyldigheten gäller också för personal som är anställd hos gäldenären i ärenden som gäller gäldenärens arbetsuppgifter (se FSL 13 § 3 mom.).

4.7 Verksamhet med domstol

När förfarandet har inletts ska utredaren utföra de delgivningsuppdrag som enligt lagen hör till honom och som domstolen bestämt. Utredaren ska eftersträva att iaktta tidsfristerna för den grundläggande utredningen och utarbetandet av programförslag, vilka domstolen meddelat i samband med beslutet om att inleda förfarandet. Om det inte är möjligt att utföra den grundläggande utredningen och utarbeta programförslaget inom utsatt tid och det inte finns grunder för att avbryta förfarandet, ska utredaren begära att domstolen sätter ut en ny tidsfrist. På begäran bör borgenärsdelegationen/de största borgenärerna samt gäldenären informeras.

Medan förfarandet pågår kan det bli nödvändigt för utredaren att lämna ansökningar som hänför sig till saneringsförfarandet till domstolen. I ett tidigt saneringsförfarande ska utredaren efter behov begära att förbuden förlängs eller avbryts (FSL 14 d §, se avsnitt 5).

I FSL 4 d § föreskrivs att domstolen på utredarens ansökan kan besluta om fortsättande av ett tidigt saneringsförfarande som ett normalt saneringsförfarande.

Utredaren ska till domstolen lämna en ansökan, om det under förfarandet framgår att det finns en grund för att avbryta förfarandet (se FSL 4 c § och 7 § 2 mom.). Om en borgenärsdelegation har tillsatts ska utredaren i sin ansökan om avbrytande uppge borgenärsdelegationens åsikt.

Vid behov ska utredaren yrka på att gäldenärens bestämmanderätt begränsas utöver bestämmelserna i FSL 29 §, om det finns risk för att gäldenären förfar på ett sätt som skadar eller äventyrar borgenärens intressen (se FSL 30 §).

De viktigaste frågorna rörande samverkan mellan utredaren och domstolen hänför sig till utarbetandet och behandlingen av förslaget till saneringsprogram. För att fastställa programmet ska utredaren

1. lämna ett förslag till saneringsprogram till domstolen inom en av domstolen utsatt tid (FSL 40 §1 mom.).
2. rätta, justera eller komplettera förslaget till saneringsprogram om domstolen har gett tillfälle till detta (se FSL 76 § 1 mom.).
3. tillstålla domstolen en förteckning, av vilken framgår vem som bestridit fordringar som anges i programförslaget och föremålet för bestridandet (förteckning över bestridna fordringar, se FSL 74 § 2 mom.).
4. göra upp en utredning över rösterna och resultaten av omröstningen för varje programförslag (omröstningsutredning) samt ge in den till domstolen och svara för delgivningen av den till parterna (se FSL 76 § 4 mom.).

Utredaren ska eftersträva att främja domstolsbehandlingen. Om fordringar som avses i programförslaget bestrids, ska utredaren i den utsträckning det är möjligt yttra sig om dem och tillstålla domstolen en utredning om ärendet för att domstolen ska kunna avgöra bestridandena redan i samband med behandlingen av saneringsprogrammet. Utredaren kan även ge domstolen ett förslag till tidsplan för att undvika förlängda tidsfrister.

Utredaren bör även fråga domstolen om den vill ha information på förhand om ärenden som hör till domstolens behörighet och handla i enlighet med domstolens anvisningar.

Ifall en omröstning om förslaget till saneringsprogram blir aktuell och utredaren delger borgenärerna en omröstningsuppmaning (se FSL 76 § 3 mom.), rekommenderas det att använda den bifogade mallblanketten för omröstning. Om utredaren vill använda något annat slags blankett, finns det skäl att diskutera dess innehåll med domstolen. I samband med delgivningen av omröstningsuppmaningen kan det finnas skäl att begära ett ställningstagande till övervakaren. Om det inte finns en borgenärsdelegation, ska utredaren i samband med omröstningsuppmaningen ge borgenärerna och gäldenären tillfälle att yttra sig om utredarens arvode och kostnadsersättningar (se avsnitt 11.4 om fastställande av utredarens arvode).

Samverkan mellan utredaren och domstolen förutsätts även för olika delgivningsuppdrag som hänför sig till behandlingen av programförslaget (se FSL 72 § 1 mom., 74 § 2 mom., 76 § 3 mom., 76 § 4 mom., 77 § 2 mom., 78 § 1 mom. och 78 § 2 mom.). Därutöver kan domstolen ge utredaren i uppdrag att göra anmälningar (se FSF 5, 7 och 8 §).

5 Utredarens uppgifter då det gäller meddelande av förbud i ett tidigt saneringsförfarande

I ett tidigt saneringsförfarande tillämpas inte betalnings- och indrivningsförbud samt andra förbud automatiskt med stöd av lagen, utan med ett domstolsbeslut. I början kan förbud meddelas för endast tre månader, varefter tiden kan förlängas till högst 12 månader, inklusive den tid som meddelats för de tillfälliga förbuden.

I början av ett saneringsförfarande ska utredaren ta reda på huruvida förbud har meddelats eller inte. Om utredaren anser det vara nödvändigt att meddela förbud, ska hen med gäldenären diskutera i vilken utsträckning detta behövs. Meddelande av förbud kräver gäldenärens medverkan.

Domstolen kan på begäran av gäldenären, en borgenär eller utredaren

förlänga tidsfristen på tre månader, om detta är motiverat med beaktande särskilt av hur saneringsförfarandet framskrider (FSL 14 d §).

Förbuden upphör automatiskt, om ett beslut om att förlänga dem inte meddelas. I ett förslag till förlängning av en tidsfrist för förbud ska begäran gälla en tidsfrist som anses vara behövlig för att slutföra saneringsförfarandet. Inom ramen för den maximala tidsfristen kan flera beslut om förlängning fattas, och det finns inget hinder för att redan första gången begära den maximala tidsfristen för förbud på 12 månader, om detta anses vara nödvändigt. Begäran om förlängning av förbud ska alltid läggas fram i så god tid att domstolen hinner handlägga ärendet och eventuellt också höra parterna innan ett beslut fattas. Delegationen för konkursärenden föreslår att begäran om förlängning av förbud läggs fram för domstolen minst en vecka innan tidsfristen för ett förbud går ut så att domstolen före det hinner behandla begäran.

Domstolen kan bestämma att förbuden ska upphöra att gälla på ansökan av en borgenär, gäldenären eller utredaren, om det framgår att det inte finns förutsättningar för att få till stånd eller fortsätta ett saneringsprogram (FSL 14 d §). En separat ansökan om att avsluta ett förbud behövs inte, om ett yrkande framställts om att avbryta hela förfarandet, utan att ett saneringsprogram fastställs, eller om förfarandet upphör när saneringsprogrammet har fastställts. En separat ansökan om att slopa ett förbud torde behövas endast i sådana mycket exceptionella situationer där den som lämnat in ansökan anser det vara motiverat att fortsätta förfarandet, men ändå att det inte längre finns något behov av förbud.

I praktiken ska utredaren inom tre månader antingen ansöka om att förbuden förlängs eller att förfarandet avbryts.

6 Uppgörande av grundläggande utredning

6.1 Allmänt

I början av förfarandet ska utredaren uppgöra en grundläggande utredning över gäldenärens ekonomiska situation för parterna.

Den grundläggande utredningen ligger till grund för bedömningen av förutsättningarna att fortsätta förfarandet och uppgörandet av ett förslag till

saneringsprogram.

Av utredningen borde det därför framgå huruvida det finns förutsättningar för en sanering av företagsverksamheten. Av utredningen borde det också framgå vilka åtgärder saneringen kräver.

Om en ansökan om att avbryta förfarandet är anhängig, finns det i allmänhet inte någon anledning för utredaren att fortsätta den grundläggande utredningen innan det avgjorts huruvida saneringsförfarandet ska fortsätta.

6.2 Den grundläggande utredningens innehåll

Den grundläggande utredningens omfattning och utförlighet ska avgöras från fall till fall med beaktande av bland annat gäldenärsföretagets storlek, verksamhetens omfattning och antalet borgenärer. Den grundläggande utredningen ska behandla ärendehelheterna som omnämns nedan i ändamålsenlig omfattning. En ärendehelhet om vilken det inte finns detaljerad information när den grundläggande utredningen görs upp kan presenteras i huvuddrag.

1 Grundläggande uppgifter om gäldenären och saneringsförfarandet

I den grundläggande utredningen ska nämnas åtminstone följande grundläggande uppgifter om gäldenären och saneringsförfarandet:

1.1 Kontaktuppgifter

- gäldenärens namn, hemort, FO-nummer och kontaktuppgifter
- namnet på och kontaktuppgifterna för gäldenärens företrädare
- utredaren och dennes kontaktuppgifter
- saneringsdomstol och dess kontaktuppgifter

1.2 Saneringsförfarandet

- datum för anhängiggörande av saneringsansökan
- konkursansökningar (datum för anhängiggörande och sökande)
- temporära betalnings-, indrivnings- och verkställighetsförbud
- tidpunkt för inledande av förfarandet
- tillsättande av borgenärsdelegation, sammansättning och medlemmarnas kontaktuppgifter

1.3. Utsatta datum

- utsatt datum för anmälningar rörande borgenärernas fordringar
- utsatt datum för uppgörande av grundläggande utredning
- utsatt datum för uppgörande av programförslag
- utsatt datum för återvinning

2 Allmän beskrivning av gäldenären

Åtminstone följande bör redogöras för i sammanfattad form:

- ägar- och bolagsstruktur
- organisation och nyckelpersoner
- affärsverksamhet och bransch
- produkter och kundkrets
- personal
- ekonomi
- bokföringens tillstånd och nivå
- lönsamhet
- finansieringens tillräcklighet
- balansställning och revisionsuppgifter
- orsaker till ekonomiska svårigheter
- åtgärder som vidtagits för att förbättra verksamheten och ekonomin
- anhängiga juridiska förfaranden och förvaltningsförfaranden

Handelsregisterutdraget och bolagsordningen fogas till den grundläggande utredningen.

Gäldenärsföretagets nuvarande ansvariga personer, såsom styrelsemedlemmar, verkställande direktör och bolagsmän samt deras mandattider, ska redogöras för, såvida de inte framgår av handelsregisterutdraget. Därutöver ska närliggande bolag till de ansvariga personerna uppges.

3 Utredarens åtgärder och observationer

Utredaren ska i behövlig omfattning redogöra för de åtgärder som hen har

utfört och omständigheter som är av betydelse för ett fortsatt förfarande. Dessa kan omfatta

- temporära betalnings-, indrivnings- och verkställighetsförbud, andra domstolsbeslut samt delgivningar och kungörelser i anslutning till förfarandet
- observationer om grunder för att avbryta förfarandet
- observationer och åtgärder beträffande iakttagande av begränsningar av gäldenärens bestämmanderätt
- observationer och åtgärder angående samverkan mellan gäldenären och utredaren
- behov av granskningar av gäldenärens verksamhet, utförda granskningar och resultaten av dessa
- uppgifter om återvinningsgrunder, åtgärder rörande dessa samt resultat
- åtgärder beträffande pågående rättsliga och administrativa förfaranden
- observationer om eventuella brott.

4 Borgenärsdelegation

Borgenärsdelegationens sammanträdesdatum och viktigaste ställningstaganden.

5 Gäldenärens tillgångar

Tillgångarna ska uppges per dagen för inledande av saneringsförfarandet. Därutöver ska väsentliga förändringar i tillgångarna efter att förfarandet inletts och orsakerna till detta uppges.

Grunden för värderingen av tillgångarna ska omnämnas. Värderingen och grupperingen av tillgångarna ska grunda sig på gäldenärens bokföring.

6 Saneringsskulder och övriga förbindelser

Den grundläggande utredningen ska innehålla uppgifter om saneringsskulder (skulder som uppkommit före ansökan lämnats in). Därutöver uppges säkerheter, växel- och borgensåtaganden och andra åtaganden samt ansvarsförbindelser som getts för dessa och eventuella andra skulder. Principen är att skulderna ska grupperas i enlighet med det balansräkningsschema som fastställs i bokföringsförordningen (1339/1997).

Därutöver ska de anställdas obetalda löner och ersättningar för kostnader för arbetet, vilka har uppkommit under tre månader före ansökan blivit anhängig, uppges.

Dessa, liksom de anställdas semesterlöner och semesterersättningar som förfaller till betalning under saneringsförfarandet, ska betalas till fullt belopp, trots att de har tjänats in före saneringsansökan blivit anhängig (se FSL 18 §).

7 Kassaflödesprognos under saneringsförfarandet

En kassaflödesprognos ska inkluderas i den grundläggande utredningen. Gälldenären ansvarar för att göra upp kassaflödesprognosen, men utredaren ska fästa vikt vid huruvida prognosen är realistisk.

En uppskattning av gälldenärens inkomster och utgifter per månad eller vid behov per vecka ska framgå av kassaflödesprognosen. Kassaflödesprognosen ska gälla tidsperioden fram till datumet då saneringsförfarandet uppskattas vara slutfört. Ofta finns det skäl att göra upp kassaflödesprognosen för en längre tidsperiod, till exempel om verksamheten är säsongsbetonad.

Saneringskostnaderna ska i tillräckligt specificerad form och till det belopp som utredaren uppskattar dem till i det aktuella skedet iakttagas i prognosen.

8 Företagsverksamhet under saneringsförfarandet

En redogörelse krävs för till exempel följande omständigheter:

- förändringar i produktion, försäljning och lager
- marknadsläget, förändringar i konkurrensläget
- organisations- och personalförändringar
- utförda effektiviserings- och sparåtgärder
- ny finansiering för verksamheten och dess säkerheter
- utvecklingen i andra än saneringsskulder (nya skulder) (bland annat leverantörsskulder, skatter och lagstadgade avgifter).

9 Utvecklingen i gälldenärens ekonomiska ställning under förfarandet och företagsverksamhetens framtidsutsikter

För det första ska en redogörelse ges för följande händelser under förfarandet:

- utvecklingen i verksamhetens lönsamhet,
- ställningen i balansräkningen och
- kassaflödet.

Därutöver ska företagets verksamhet, marknadsföring, produkter, verksamhetsmiljö och kostnadsstruktur gås igenom för att bedöma huruvida företagets verksamhet kan göras lönsam. Borgenärernas synpunkter påverkar bedömningen, och dessa ska framföras.

10 Slutsatser

I den grundläggande utredningen ska fokus ligga på att lyfta fram konkreta och genomförbara omständigheter. Sammanfattningen ska innehålla en kortfattad bedömning av lönsamheten av gäldenärens företagsverksamhet samt saneringsmetoderna, i synnerhet med beaktande av orsakerna till gäldenärens ekonomiska svårigheter. Sammanfattningen ska även innehålla en allmän jämförelse av vilken gäldenärernas ställning vore, om man i stället för att genomföra en sanering försätter gäldenären i konkurs (konkursjämförelse).

11 Tystnadsplikt

Den grundläggande utredningen ska innehålla en anmälan om tystnadsplikt, helst i början av utredningen.

6.3 Distribution av den grundläggande utredningen

Den grundläggande utredningen eller en sammanfattning av denna ska utan dröjsmål inom den tid som domstolen bestämt delges borgenärsdelegationen, de största borgenärerna och på begäran också andra borgenärer samt gäldenären och konkursombudsmannen (FSL 11 § och 71 § 1 mom. 4 punkten).

Om den grundläggande utredningen innehåller information som kan väntas medföra en väsentlig fördel för någon, till exempel en gäldenär som också är konkurrent till företaget, och står i strid med gäldenärens eller en borgenärs intressen, kan utredaren låta bli att delge borgenären sådana delar av utredningen.

Utredaren beslutar på vilket sätt den grundläggande utredningen ska

delges. Utredningen kan skickas per post eller elektroniskt. Om utredningen är omfattande, kan borgenärerna också få en sammanfattning och ett meddelande om möjligheterna att ta del av materialet på det sätt som uppges av utredaren. Det väsentliga är att borgenärerna ges tillfälle att få information om innehållet i den grundläggande utredningen.

Den grundläggande utredningen lämnas till konkursombudsmannen genom att spara den i Kosti-ärendehanteringssystemet.

7 Uppföljning och granskning av företagsverksamheten

7.1 Allmänt

Även efter att den grundläggande utredningen har sammanställts ska utredaren regelbundet följa upp gäldenärens ekonomiska situation. Med uppföljning av den ekonomiska situationen avses uppföljning av både finansieringen och företagsverksamhetens lönsamhet. Utredaren ska se till att gäldenärerna vid behov får aktuell information om situationen.

Utredaren ska även i tillräcklig omfattning granska den företagsverksamhet som har bedrivits innan saneringsförfarandet inleddes.

Syftet med utredarens uppföljnings- och granskningsuppdrag är att möjliggöra en bedömning av förutsättningarna för ett fortsatt saneringsförfarande.

Insolvens har föreskrivits som en hindersgrund och en grund för avbrytande av ett tidigt saneringsförfarande (FSL 4 c §), och en bedömning av huruvida en risk för insolvens kommer att realiseras kan bli aktuell när man överväger att ansöka om avbrytande i ett tidigt saneringsförfarande. I det fall att insolvens uppkommer under ett tidigt saneringsförfarande kan det bli aktuellt att tillämpa bestämmelserna om sanering för en insolvent gäldenär på saneringsförfarandet, om de förutsättningar som föreskrivs i FSL 4 d § uppfylls. När en risk för insolvens realiseras innebär det i sig inte att förfarandet ändras. I avsnitt 7.6 behandlas övergången från ett tidigt saneringsförfarande till ett normalt saneringsförfarande.

7.2 Uppföljning av den ekonomiska situationen

Utredaren och gäldenären ska i början av saneringsförfarandet komma överens om en regelbunden uppföljning av den ekonomiska situationen, och därför är det viktigt att ge anvisningar till gäldenärens ekonomiförvaltning. Utredaren ska se till att ekonomiförvaltningen och dess rapporteringssystem kan ta fram tillförlitlig och aktuell information om gäldenärens ekonomiska situation.

I bokföringen bör nya skulder skiljas åt för att underlätta hanteringen och uppföljningen av skulder med olika ställning. Det kan dessutom bli nödvändigt att göra upp ett mellanbokslut vid tidpunkten då förfarandet börjar. Från mellanbokslutet fås mycket information som behövs för att genomföra företagssaneringen. Från mellanbokslutet fås till exempel siffror för den konkursjämförelseberäkning som ska göras i den grundläggande utredningen och information för att fastställa säkerheten för eventuella företagsinteckningsskulder. Därtill är det möjligt att via mellanbokslutet granska saneringsskulderna och eventuella kvittningar.

I början av saneringsförfarandet är det ofta motiverat att göra upp en kassaflödeskalkyl förutom på det sätt som förutsätts i grundläggande utredning även till exempel för ett halvt år framåt, och en budget för en tidsperiod som överenskoms med utredaren.

Utgångspunkten kan anses vara att bokföringsrapporterna på eget initiativ ska överlämnas till utredaren månatligen (åtminstone resultaträkningen och balansräkningen). Utredaren kan även få direkt åtkomst till gäldenärens elektroniska bokföringssystem. Det finns skäl att uppgöra den månatliga bokföringen alltid inom 1–2 veckor från månadens sista dag, eftersom miniminivån i bokföringslagen inte är tillräcklig för att generera rapporter i rätt tid i saneringsförfarandet.

Vid behov kan utredaren anlita utomstående sakkunniga för att få till stånd ekonomiförvaltningsrapporter och utredningar.

Utredaren ska försäkra sig om att gäldenären känner till vilka skulder som ska betalas och vilka skulder som gäldenären inte får betala. Gäldenären ska betala sina nya skulder då de förfaller. Det är synnerligen viktigt att skulderna följs upp kontinuerligt tillsammans med utredaren och bokföraren.

Utredaren ska meddela gäldenären när gäldenären ska ge utredaren uppgifter om nya skulder och vilka skulder detta gäller. Om det uppstår

problem med betalningen av nya skulder, ska utredaren, gäldenären och borgenärsdelegationen/borgenärerna förhandla om detta. Om utredaren får kännedom om att gäldenären väsentligt har försummat betalningen av nya skulder, ska borgenärsdelegationen/borgenärerna underrättas om detta.

Utredaren ska följa upp lönsamheten hos gäldenärsföretaget. Om verksamheten är olönsam under förfarandet är olönsam, kan företaget inte klara av kostnaderna för saneringsförfarandet eller andra nya skulder, vilket i allmänhet utgör en grund för att avbryta förfarandet (se avsnitt 7.4 och 7.5).

7.3 Granskning av verksamheten

Utredaren ska se till att gäldenärens verksamhet granskas i behövlig omfattning innan förfarandet inleds. Utredaren beslutar om granskningarnas behövlighet, omfattning, fokusområden och vem som utför granskningen. Innan kostnadsmissigt betydande granskningsuppdrag genomförs ska utredaren emellertid förhandla med borgenärsdelegationen/borgenärerna. Därutöver ska utredaren informera gäldenären om granskningsbehovet och ge gäldenären en uppskattning av granskningskostnaderna.

I samband med att den grundläggande utredningen utarbetas eller annars i början av saneringsförfarandet ska åtminstone följande omständigheter granskas:

- bolagets tillgångar, inklusive fordringar,
- iakttagande av temporärt betalningsförbud,
- betalningsrörelse efter att saneringsförfarandet inletts (iakttagande av betalningsförbudet),
- nivån på företagets interna och externa redovisning och till exempel korrektheten i bokslutsinformationen,
- de ansvariga personernas verksamhet före bolagets saneringsförfarande,
- iakttagande av aktiebolagslagen (skadeståndsgrunder, fördelning av medel),
- återvinningsgrunder,
- skötsel av lagstadgade försäkringar,

- inlämnande av skatte- och övervakningsdeklarationer.

Vid granskning ska tillräcklig vikt fästas vid orsakerna till gäldenärens ekonomiska svårigheter.

Det är ofta tillrådligt att låta en sakkunnig revisor utföra en särskild granskning av gäldenärens verksamhet. Det kan vara ändamålsenligt att låta göra en särskild granskning även i små företag, om utredaren själv inte kan utreda frågorna i tillräcklig omfattning.

Det är viktigt att granskningsuppdragen avgränsas till frågor som är väsentliga för saneringen.

Vid den särskilda granskningen kan man även behandla bland annat följande frågor:

- indelning av skulder i saneringsskulder, skulder som uppkommit under temporära förbud och under saneringsförfarandet
- bedömning av genomförda saneringsåtgärder och planer samt iakttagelser rörande bolagets saneringsduglighet.

Uppdraget om särskild granskning bör ges skriftligen. I samband med uppdraget bör det överenskommas om bl.a. det särskilda granskningsarbetets debiteringsgrunder, tidsplan, omfattning, hörande av gäldenären och till vem granskaren ska lämna granskningsberättelsen. Debiteringsgrunden kan vara timdebitering eller ett på förhand avtalat totalpris. När timdebitering används, finns det i allmänhet skäl för boförvaltaren att begära en uppskattning om de totala kostnaderna.

I samband med ett uppdrag om särskild granskning är det ändamålsenligt att komma överens om för hur lång tid gäldenärens verksamhet ska granskas. För utredning av återvinningsgrunder räcker det i allmänhet med att affärstransaktionerna granskas för de två år som föregår det utsatta datumet. Överlåtelse av rörelse, rättshandlingar mellan närstående eller utredning av ansvariga personers verksamhet före saneringen förutsätter ofta att granskningen sträcker sig längre än så. Utredaren ska se till att granskaren får tillgång till det material och de uppgifter som behövs för granskningen. Utredaren ska uppmana att granskaren på eget initiativ kompletterar det material som granskas med förfrågningar hos utomstående, om det behövs för att utreda saker. Utredaren ska se till att den särskilda granskningen förrättas så att eventuell talan om återvinning kan anhängiggöras inom tidsfristen på sex månader från det att

förfarandet började, särskilt när syftet med granskningsarbetet är att utreda eventuella återvinningsgrunder.

Gäldenärens personal ska, i den utsträckning det är möjligt, anlitas för att ta fram till exempel rapporter, kalkyler och prognoser samt för att kopiera verifikatmaterial.

För att minska granskningskostnaderna ska även utredningar som genomförts tidigare utnyttjas.

7.4 Bedömning av förutsättningarna för att fortsätta ett normalt saneringsförfarande

Om ett hinder som tas upp i FSL 7 § uppkommer, kan det förordnas att saneringsförfarandet ska läggas ner (se FSL 7 § 2 mom.).

Om det till exempel blir sannolikt att insolvens inte kan undanröjas med saneringsprogrammet eller ny insolvens inte kan bekämpas endast kortvarigt, kan saneringsförfarandet avbrytas. Ytterligare grunder för avbrytande utgörs bland annat av att det blivit sannolikt att gäldenärens tillgångar inte räcker till för att täcka de kostnader som orsakas av saneringsförfarandet eller att gäldenärens betalningsförmåga inte räcker till för att betala nya skulder. Med tanke på en framgångsrik sanering är det viktigt att saneringsduglig företagsverksamhet fortsätter som normalt i den utsträckning det är möjligt efter att saneringsförfarandet har påbörjats. Detta kan tala för anskaffning av ny kreditfinansiering. På grund av prioriteringen av de skulder som uppkommit under förfarandet kan en betydande ökning av nya skulder å andra sidan äventyra saneringsborgenärernas ställning. Följaktligen får de inte bli för stora i förhållande till gäldenärens likviditet och betalningsförmåga.

Om utredaren upptäcker en grund för avbrytande, ska hen först förhandla om frågan med gäldenären och borgenärsdelegationen/borgenärerna. Kan situationen inte korrigeras genom skäliga åtgärder och inom skälig tid, ska utredaren lämna in ett yrkande på att avbryta förfarandet till tingsrätten. Det är i regel inte acceptabelt att åtminstone nya skulder som är större än ringa inte betalas i flera månader. Om den avtalade utredarens förskottsfaktura inte betalas, kan även det anses visa att en grund för att avbryta finns.

Utöver utredaren kan även borgenären eller gäldenären yrka på att förfarandet ska avbrytas.

7.5 Grunder för avbrytande i ett tidigt saneringsförfarande

Enligt FSL 4 c § kan ett tidigt saneringsförfarande inte påbörjas eller också kan det avbrytas, om 1) gäldenären är insolvent, 2) det är sannolikt att gäldenärens tillgångar inte räcker till för att täcka kostnaderna för saneringsförfarandet och ingen har förbundit sig att svara för dessa kostnader, 3) det är sannolikt att gäldenären inte förmår betala skulder som uppkommer efter att förfarandet inletts, eller 4) gäldenärens bokföring är behäftad med väsentliga brister eller fel, utom om det kan visas att bokföringen utan svårigheter kan försättas i behörigt och tillförlitligt skick.

De hindergrunder som tas upp i FSL 4 c § 1 mom. 2, 3 och 4 punkterna svarar mot de som tas upp för normalt saneringsförfarande i 7 § 1 mom. 1, 3 och 6 punkterna. Paragrafen innehåller inte de hindergrunder som tas upp i 7 § 1 mom. 4 och 5 punkterna samt 2 mom. Enligt FSL 7 § 1 mom. 4 punkten gällande normalt saneringsförfarande är en hindergrund och grund för avbrytande att det finns grundad anledning att det huvudsakliga syftet med ansökan är att förhindra borgenärens indrivningsåtgärder eller på något annat sätt kränka borgenärens eller gäldenärens rättigheter. Enligt FSL 7 § 1 mom. 5 punkten är en hindergrund och grund för avbrytande i ett normalt saneringsförfarande att det finns grundad anledning att anta att det inte finns förutsättningar att få till stånd eller fastställa ett saneringsprogram. I FSL 7 § 2 mom. nämns som hindergrund och grund för avbrytande att gäldenären eller någon för hans räkning gjort sig skyldig till brottslig verksamhet eller misstänks för sådan.

I situationer där företagets tillgångar eller en väsentlig del av dessa sannolikt kan överlåtas som en operativ helhet i den ordning som anges i FSL (s.k. realiseringssanering) utgör dock inte insolvens ett hinder för att fortsätta förfarandet. Insolvens kräver inte heller att förfarandet avbryts i en situation där förfarandet i enlighet med FSL 4 d § fortsätter som ett normalt saneringsförfarande.

Den insolvens som tas upp i FSL 4 c § 1 mom. 1 punkten är ny reglering som såväl hinder för att påbörja ett förfarande som grund för att avbryta ett förfarande. Gränsen mellan risk för insolvens och insolvens får således ny betydelse. Gränsdragningen mellan risk för insolvens och insolvens som kan avhjälpas genom sanering kräver prövning från fall till fall.

7.6 Fortsättande av tidigt saneringsförfarande som normalt saneringsförfarande

Om det under ett tidigt saneringsförfarande upptäcks att gäldenären är insolvent, kan gäldenären enligt de förutsättningar som föreskrivs i FSL 4 d § på utredarens ansökan och med ett domstolsbeslut överföras till ett normalt saneringsförfarande.

Enligt FSL 4 d § kan domstolen på utredarens ansökan besluta om fortsättande av ett tidigt saneringsförfarande som normalt saneringsförfarande, om

- 1) förutsättningarna enligt 6 § 2 punkten för inledande av ett normalt saneringsförfarande uppfylls,
- 2) borgenären eller de borgenärer vilkas fordringar motsvarar minst en femtedel av gäldenärens kända skulder har gett sitt godkännande till fortsättande av förfarandet, och
- 3) gäldenären samtycker till fortsättande av förfarandet.

En ansökan om fortsättande av ett tidigt saneringsförfarande som ett normalt saneringsförfarande behövs närmast i situationer där det tidiga saneringsförfarandet framskridit på ett positivt sätt, men den i FSL 4 d § 2 mom. avsedda maximala tidsfrist på 12 månader gällande förbud visar sig vara för kort med tanke på det aktuella saneringsförfarandets karaktär och omfattning. För ett normalt saneringsförfarande har en maximal tidsfrist på 12 månader för förbud inte satts upp på det sätt som är fallet i ett tidigt saneringsförfarande.

Om saneringsprogrammet för en gäldenär som visat sig vara insolvent kan fastställas inom ramen för den maximala förbudstidsfristen på 12 månader behövs ingen ansökan om fortsättande av ett tidigt saneringsförfarande som ett normalt saneringsförfarande.

En övergång från ett förfarande till ett annat kunde bli aktuellt till exempel i det fall att genomförandet av saneringsprogrammet är på slutrakan och att det under förfarandet skett något oförutsett som resulterat i att gäldenären blivit insolvent, eller att insolvensen på annat sätt framkommit under förfarandet.

Det finns inte heller något hinder för att lämna en ansökan redan i ett tidigare skede av saneringsförfarandet.

Ansökan om fortsättande av ett tidigt saneringsförfarande som normalt saneringsförfarande ska lämnas utan dröjsmål när det står klart att förfarandet måste fortsättas och i så god tid att domstolen kan fatta ett beslut i frågan innan tidsfristen går ut för förbuden som meddelats i det tidiga saneringsförfarandet.

Innan ansökan lämnas in till domstolen ska utredaren höra de största borgenärerna. Till ansökan ska fogas gäldenärens samtycke, borgenärens eller borgenärernas skriftliga godkännande av fortsättandet av förfarandet och borgenärernas övriga yttranden (FSL 4 d § 2 mom.). Om gäldenären inte vill fortsätta med förfarandet finns det i praktiken inga möjligheter för ett framgångsrikt förfarande.

Syftet är att utredaren genom att höra de största borgenärerna ska få en adekvat uppfattning om möjligheter för en framgångsrik sanering samt om hindergrunder och grunder för avbrytande som tas upp i 7 §. I det fall att någon av borgenärerna sänder ett yttrande i stället för ett godkännande till utredaren, och där borgenären i yttrandet enligt vissa grunder motsätter sig att förfarandet fortsätter, ska också detta yttrande sändas till domstolen. Syftet är att domstolen inte med anledning av ansökan längre ska höra gäldenären eller borgenärerna, utan att domstolen i samband med ansökan ska få allt material som behövs för att avgöra ärendet.

För att få borgenärernas samtycke krävs det att utredaren ger borgenärerna en adekvat utredning av gäldenärens situation.

Det är inte i enlighet med förfarandets syfte eller borgenärernas intresse att fortsätta ett normalt saneringsförfarande, om utredaren efter samrådet anser att det föreligger en hindergrund eller en grund för avbrytande för förfarandet. I denna situation där gäldenären på det sätt som avses i FSL 7 § 1 mom. är insolvent och insolvensen inte kan undanröjas bör utredaren ansöka om avbrytande av förfarandet och inte fortsätta det i form av ett normalt saneringsförfarande.

När domstolen meddelat sitt beslut gällande fortsättande av ett tidigt saneringsförfarande som ett normalt saneringsförfarande tillämpas

på saneringsförfarandet föreskrifterna om normalt saneringsförfarande och rättsverkningarna av att förfarandet påbörjas.

8 Uppgörande av förslag till saneringsprogram

8.1 Uppgörande av programförslag

Utredarens viktigaste enskilda uppdrag är att utarbeta ett förslag till saneringsprogram. Ett saneringsprogram är en helhetslösning för sanering av gäldenärens företagsverksamhet. För att utnyttja parternas sakkunnighet finns det ofta skäl för utredaren att förhandla, också i omfattande grad, med enskilda borgenärer och borgenärsgrupper, med beaktande av att fastställande av ett förslag till ett saneringsprogram kräver tillräckligt understöd av borgenärerna. Utredaren ska vid behov se till att ett ändamålsenligt godkännande fås av gäldenärens ägare eller organ för andra saneringsåtgärder än skuldarrangemang.

Utredaren ska göra upp ett förslag till saneringsprogram, om hen inte yrkar på att förfarandet ska avbrytas. Även till exempel gäldenären, gäldenärsföretagets ägare och vissa borgenärer kan göra upp ett eget programförslag. Programförslagen ska ges in till domstolen inom en av domstolen utsatt tid (se FSL 40 § 1 mom.).

Utredaren ska i adekvat omfattning informera gäldenären och de borgenärer som vill ha information om olika skeden i uppgörandet av programförslaget och dess innehåll.

8.2 Programförslagets innehåll

Programförslaget ska innehålla en utredning om gäldenärens ekonomiska ställning och andra omständigheter som inverkar på saneringen samt förslag till åtgärder och arrangemang som gäller gäldenärens och borgenärernas ställning och som syftar till att fortsätta, ändra eller avsluta verksamheten (se FSL 39, 41 och 42 §). Av programförslaget ska framgå borgenärernas indelning i grupper samt avsaknad av rösträtt (se FSL 51 § 2 och 3 mom. och 52 § 3 mom.).

Lagen innehåller allmänna bestämmelser om vilka åtgärder och arrangemang för att sanera gäldenärens verksamhet som ska fastslås i programmet. I programmet ska även bestämmas om finansieringen av programmet och betalningen av tilläggsprestationer (se FSL 42 §).

Ett betalningsprogram som ingår i ett fastställt saneringsprogram utgör som sådant en verkställighetsgrund (FSL 60 §). Därför ska betalningsprogrammet vara så entydigt att det duger som verkställighetsgrund.

Brister i programmets innehåll kan utgöra en grund för att inte fastställa programmet (se FSL 55 § 1 mom.).

Förslaget till saneringsprogram kan innehålla sekretessbelagda uppgifter. Utredaren ska se till att programförslaget innehåller ett omnämmande om sekretess.

I programförslaget ska följande ärendehelheter behandlas:

1 Saneringsprogrammets mål

En kort redogörelse av de föreslagna, huvudsakliga saneringsåtgärderna och de förutsedda kostnaderna för dessa ska ges i början av programmet. Även programmets längd ska uppges.

2 Utredningar

Utredningsavsnittets syfte är att ge borgenärerna adekvata uppgifter för att borgenärerna ska kunna ta ställning till förslaget till saneringsprogram. En förteckning över det detaljerade innehållet i utredningsavsnittet finns i FSL 41 §. När det gäller utredningar är det inte tillräckligt att hänvisa till den grundläggande utredningen eller andra handlingar.

3 Åtgärder och arrangemang

I åtgärdsavsnittet uppges de saneringsåtgärder som saneringsföretaget bör vidta för att sanera företagsverksamheten.

Saneringsåtgärderna omfattar till exempel reglering av saneringsskulder, personalarrangemang, beviljande av tilläggskapital och andra ändringar gällande ägar- eller kapitalstruktur samt ändringar gällande bransch eller verksamhet. I den utsträckning det är möjligt bör även förväntade

resultateffekter av saneringsmetoderna uppges.

4 Betalningsprogram

I fråga om skuldreglering förutsätter lagen att saneringsprogrammet ska innehålla ett betalningsprogram, av vilket framgår skuldregleringens innehåll och betalningstidtabell specificerade för varje skuld.

5 Finansiering av programmet

I programmet ska nämnas huruvida saneringsprogrammet förutsätter ny finansiering och vilka finansieringsarrangemang som har planerats.

6 Skyldighet att betala tilläggsprestationer

Saneringsprogrammet ska alltid innehålla en punkt gällande betalning av tilläggsprestationer. Programmet ska innehålla bestämmelser om grunden för att betala tilläggsprestationer, om betalning av tilläggsprestationer krävs. Bestämmelserna ska vara så detaljerade att grunderna för att betala tilläggsprestationer tydligt framgår och gäldenären kan iaktta dem. Alternativt kan det i programmet konstateras att det inte föreligger någon skyldighet att betala tilläggsprestationer (FSL 44 § 4 mom.).

Bestämmelser om yrkande på tilläggsprestationer finns i FSL 63 a §.

7 Uppföljning av programmet

För uppföljningen av ett saneringsprogram kan en eller flera övervakare utses. Behovet av en övervakare ska prövas från fall till fall. Det kan vara nödvändigt att utse en övervakare till exempel om saneringsprogrammet innehåller flera saneringsåtgärder som äger rum över en lång tidsperiod eller särskilt betydande saneringsåtgärder.

En övervakare behöver inte nödvändigtvis utses, om programmets saneringsåtgärder hänför sig till skuldreglering. I detta fall kan en utomstående part anlitas för uppföljning och rapportering av programmet. Man kan till exempel komma överens om att gäldenärens revisor åtar sig uppgifter rörande uppföljning av saneringsprogrammet.

Övervakarens mandatperiod, uppgifter och redogörelseskyldighet ska anges i programförslaget.

Om övervakare inte utses, är gäldenären skyldig att redogöra för hur programmet har genomförts (FSL 62 §). Gäldenärens eventuella redogörelseuppdrag ska omnämnas i programmet.

Dessutom ska programmet ta ställning till en fortsatt mandattid för borgenärsdelegationen. Borgenärsdelegationens sammansättning och mandattid ska även omnämnas i programmet

8 Indelning i grupper

Utredaren ska dela in borgenärerna i grupper, om programmet inte fastställs med samtycke av alla borgenärer (FSL 51 § 2 och 3 mom.). För detta ändamål ska programförslaget innehålla en gruppindelning, och i förslaget ska röstantalet för varje borgenär och borgenärsgrupp anges.

Dessutom ska saneringsprogrammet innehålla utredarens förslag till hur en saneringsskuld som är oklar till sin grund eller till sitt belopp beaktas vid omröstningen, om efterställda borgenärer har rösträtt vid omröstning om saneringsprogrammet och om det finns andra borgenärer som saknar rösträtt (se FSL 52 § 3 och 4 mom.).

9 Fastställande av saneringsprogram och programmets giltighet

För andra saneringsåtgärder än skuldarrangemang är det typiskt att de på ett eller annat sätt förutsätter åtgärder av gäldenärsföretagets organ eller ägare eller medverkan av alla dessa. Ofta fastställs förutsättningarna för dessa saneringsåtgärder enligt den övriga lagstiftningen (t.ex. enligt de bolags-, arbets- eller avtalsrättsliga bestämmelserna). För att saneringsprogrammet ska utgöra en funktionell och ekonomisk helhet, ska även andra saneringsåtgärder än skuldregleringar framgå av saneringsprogrammet. I ett saneringsprogram är det också möjligt att meddela olika villkor, som ska uppfyllas för att programmet ska kunna fastställas (se FSL 55 § 3 mom.) eller grunder för att ett skuldarrangemang ska förfalla (se FSL 64 § 3 mom.).

Med stöd av lag kan ett förordnande ges om att en skuldsanering eller ett program ska förfalla enligt FSL 64 §, 65 § och 66 §. Enligt FSL 64 § kan man också fastställa

grunder för att en skuldreglering ska förfalla, vilka kan användas som incitament för att utföra gäldenärsåtgärder som bestäms i programmet.

Enligt FSL 65 § kan hela saneringsprogrammet kan förfalla om det uppdagas att det hade funnits ett hinder för fastställande av programmet. Programmet kan även förordnas att förfalla om gäldenären har brutit mot programmet för att gynna någon borgenär och förseelsen inte är ringa. Enligt huvudregeln i FSL 66 § förfaller programmet också om gäldenären försätts i konkurs innan saneringsprogrammet har slutförts.

Saneringsprogrammet kan ändras på de grunder som föreskrivs i FSL 63 §. Förutsättningarna för att ett program ska kunna avslutas i förtid kan också fastställas i programmet.

9 Skötsel av rättsliga ärenden och avtalsärenden

9.1 Skötsel av gäldenärens rättegångar och förande av talan

Utredaren ska ta reda på huruvida företaget har eventuella anhängiga rättegångar.

Utredaren har rätt att börja föra gäldenärens talan i en rättegång eller annat därmed jämförbart förfarande. Utredaren har rätt att för gäldenärens räkning framställa yrkanden eller anhängiggöra rättegångar eller andra därmed jämförbara förfaranden och i ärendet föra gäldenärens talan. En delgivning kan för gäldenärens räkning tas emot även av utredaren (se FSL 31 §).

Återvinning för ett gäldenärsföretags räkning kan yrkas enbart av utredaren (se FSL 35 §). Därför ska utredaren ta reda på eventuella återvinningsgrunder. När man överväger att yrka återvinning och väcka återvinningstalan, är utgångspunkten genomförande av lika behandling av gäldenärer. Det rekommenderas inte att väcka återvinningstalan om den rättshandling som ska återgå inte bedöms att öka betalningarna till borgenärerna i saneringsprogrammet. När väckande av återvinningstalan övervägs ska utredaren dessutom ta hänsyn till att kostnaderna relaterade till drivande av återvinningstalan samt kostnadsrisken (utredarens arvode för att driva talan samt risk för rättegångskostnader vid eventuell förlust) inte får bli oskäligt höga i förhållande till de medel som eventuellt återbetalas eller gäldenärens betalningsförmåga.

Innan återvinningstalan väcks ska utredaren förhandla med de största borgenärerna eller borgenärsdelegationen. Utredaren ska informera gäldenären om sin avsikt att väcka återvinningstalan för gäldenärens räkning och vid behov ge denne möjlighet till intervention. Innan talan väcks ska utredaren försöka åstadkomma förlikning i ärendet.

Återvinningar och medel som eventuellt återbetalas bör fastställas i saneringsprogrammet. Utredaren bör även redan när saneringsprogrammet utarbetas beakta kostnaderna relaterade till drivande av återvinningstalan samt kostnadsrisken. Saneringsprogrammet ska inte göras upp så att det blir så strikt att det inte kan följas, om utredaren förlorar en återvinningstalan som väckts.

Skötseln av gäldenärens rättegångar ska prövas från fall till fall. I allmänhet finns det inte någon anledning för utredaren att börja sköta en rättegång som någon annan person redan sköter. Även i övrigt ska utredaren överväga om det är mer ändamålsenligt att låta en utomstående part sköta en rättegång till exempel för att säkerställa bättre sakkunskap eller på grund av att skötseln av uppgiften kan äventyra utredarens oberoende eller opartiskhet. Kravet på oberoende och opartiskhet kan förutsätta att en utomstående sköter den egentliga rättegången åtminstone då en saneringsborgenär är motpart.

Utredaren kan inte företräda en gäldenär i ett ärende som gäller fastställande av saneringsprogram, om någon av borgenärerna har överklagat ett beslut om fastställande av programmet (se HD 2000:55).

Utredaren kan i stället för en borgenär driva en återvinningstalan som borgenären väckt. Utredaren ska informera domstolen om detta senast då tingsrätten ger honom tillfälle att bli hörd i saken. Utredaren ska även informera borgenären som väckt talan om detta (FSL 37 § 3 mom.). Borgenären ska få ersättning för de kostnader som rättegången föranlett.

9.2 Gäldenärens avtal

Inledande av saneringsförfarandet påverkar i regel inte de avtal som gäldenären redan ingått, såvida inte annat föreskrivits.

En förbindelse som ingåtts av gäldenären och med stöd av vilken en borgenär eller någon annan avtalspart till gäldenären får säga upp eller häva avtalet eller ensidigt ändra ett avtalsvillkor på den grund att en företagssanering har sökts eller ett företagssaneringsförfarande inletts är ogiltig. Detsamma gäller för en förbindelse, ett arrangemang eller någon annan åtgärd som till sina verkningar kan jämföras med en sådan förbindelse (FSL 14 e § och 15 §).

Om saneringsgäldenären i sin helhet eller partiellt försummat en avtalsprestation då förfarandet börjar, och avtalet inte är sedvanligt med tanke på gäldenärens verksamhet, har utredaren rätt att välja om gäldenären ska hållas kvar i avtalet. Om avtalet är sedvanligt med tanke på gäldenärens verksamhet, har utredaren inte en sådan valmöjlighet.

Gäldenären har under tiden för saneringsförfarandet rätt att säga upp ett hyres- eller leasingavtal med en uppsägningstid på två månader. Skadestånd som orsakas av uppsägning är saneringsskuld för en gäldenär.

Det finns bestämmelser om uppsägning av arbetsavtal i samband med ett saneringsförfarande i 7 kap. 7 § i arbetsavtalslagen. En gäldenär kan säga upp ett arbetsavtal med en uppsägningstid på två månader utifrån de förutsättningar som nämns i paragrafen. Arbetstagarens egen uppsägningstid är 14 dagar i samband med ett saneringsförfarande. Vid uppsägning av anställda ska bestämmelserna om samarbetsförfarande följas.

9.3 Jäv som föranleds av utredarens uppdrag

För att bevara sitt oberoende ska utredaren inte företa rättshandlingar med gäldenärsföretaget. Däremot kan utredaren sköta sådana ärenden i gäldenärsföretaget, vilka har en direkt och fast anknytning till saneringsförfarandet och uppgörandet av ett saneringsprogram. Utredaren ska avhålla sig från att sköta rättsliga ärenden för gäldenären och företagets närmaste krets. Däremot kan utredaren för företagets räkning sköta förvaltningsärenden och andra åtgärder, vilka har en direkt och fast anknytning till saneringen.

När ett saneringsförfarande har inletts ska utredaren inte företräda enskilda borgenärer i något ärende som berör gäldenärsföretaget.

Utredaren är jävig att verka som boförvaltare, om gäldenären försätts i konkurs.

10 Skyldigheter som sätts upp i insolvensförordningen

10.1 Allmänt

Europaparlamentets och rådets omarbetade förordning (EU) 2015/848 om insolvensförfaranden (nedan insolvensförordningen eller IF) gäller också företagssaneringsförfaranden och tillämpas i alla EU-medlemsstater, utom Danmark. Insolvensförordningen är rätt som direkt kan tillämpas, men i viss utsträckning har insolvensförordningen krävt nationell lagstiftning.

Rättigheter och skyldigheter som i insolvensförordningen satts upp för en utredare omfattar bland annat :

- skyldighet att underrätta utländska borgenärer på det sätt som avses i kapitel IV (se avsnitt 10.2),
- rätt som förvaltaren i ett huvudinsolvensförfarande har att ge de lokala borgenärerna ett åtagande för att undvika ett sekundärt förfarande (artikel 36),
- rätt som förvaltaren i ett huvudinsolvensförfarande har att ansöka om att ett sekundärt förfarande inleds (artikel 37),
- rätt som förvaltaren i ett huvudinsolvensförfarande har att ansöka om inledande av ett annat slags insolvensförfarande än det som ursprungligen har begärts (artikel 38.4),
- rätt som förvaltaren i ett huvudinsolvensförfarande har att ansöka om ändring i ett beslut om inledande av ett sekundärt förfarande i den medlemsstat där det sekundära förfarandet har inletts (artikel 39),
- rätt som förvaltaren i ett huvudinsolvensförfarande har att delta i ett sekundärt förfarande och rätt som förvaltaren i ett sekundärt förfarande har att delta i borgenärssammanträdena i huvudinsolvensförfarandet (artikel 45.3),
- skyldighet att sköta de i artiklarna 41 och 43 avsedda samarbets- och kommunikationsskyldigheterna mellan förvaltarna i ett huvudinsolvensförfarande och ett sekundärt förfarande samt mellan

domstolarna och förvaltarna,

- rätt som förvaltaren i ett huvudinsolvensförfarande har att begära att realiseringen av tillgångar avbryts i ett sekundärt förfarande (artikel 46),
- rätt som förvaltaren i ett huvudinsolvensförfarande har att ansöka om en omvandling av det sekundära förfarandet till något annat slags insolvensförfarande (artikel 51),
- skyldighet att se till de förpliktelser som i kapitel V i insolvensförordningen föreskrivs gällande insolvensförfarandena för bolag som hör till samma företagsgrupp (se avsnitt 10.3).

10.2 Lämnande av uppgifter till utländska borgenärer och meddelande om fordringar

Enligt artikel 12.2 i insolvensförordningen avses med utländsk borgenär en borgenär, inklusive skattemyndighet och socialförsäkringsorgan i medlemsstaterna, som har hemvist eller säte i en annan medlemsstat än inledandestaten.

När en företagssaneringsförfarande har börjat i Finland, ska utredaren enligt FSL 71 § 3 mom. och artikel 54.1 i insolvensförordningen utan dröjsmål sända ett meddelande om saken till de utländska borgenärer som man känner till. Artikel 54.2 i insolvensförordningen innehåller en förteckning över uppgifter som ska ges till gäldenärerna. Utredaren ska använda standardformuläret "Meddelande om insolvensförfarande".

I meddelandet inkluderas också en kopia av det i artikel 55 avsedda standardformuläret "Anmälan av fordringar" eller information om var formuläret kan hämtas.

Utländska borgenärer kan använda standardformuläret för att anmäla sina fordringar. I meddelandet om fordringar är det inte obligatoriskt att använda standardformuläret (artikel 55.1). Borgenären kan meddela sin fordran på vilket som helst av unionens officiella språk, men det kan krävas att borgenären sänder en översättning av meddelandet på det officiella språket i staten där förfarandet har inletts eller på något av statens officiella språk eller ett språk som godkänts av denna stat. I Finland kan meddelandet om yrkanden lämnas på finska, svenska eller engelska. Utredaren ska be borgenären att till behövliga delar lämna in en

översättning av meddelandet till något av dessa språk, om meddelandet om yrkanden har lämnats på något annat språk (FSL 71 § 4 mom.).

Om gäldenären trots begäran inte lämnar in en översättning och innehållet i gäldenärens yrkande således förblir oklart, har utredaren ingen skyldighet att beställa en översättning av yrkandet eller att beakta det.

De formulär som kommissionen sammanställt för utredaren och borgenären finns på olika språk på webbadressen https://e-justice.europa.eu/content_insolvency-447-fi.do?init=true

Domstolen ska sätta ut en dag då borgenärerna senast skriftligen ska meddela utredaren sina yrkanden, om de avviker från vad gäldenären anmält (FSL 71 § 1 mom. 3 punkten). I artikel 55.6 i insolvensförordningen föreskrivs att om det är fråga om en utländsk borgenär får denna period inte understiga 30 dagar från det att beslutet om att inleda ett insolvensförfarande offentliggjordes i inledandestatens insolvensregister.

I artikel 55.7 i insolvensförordningen föreskrivs att borgenären ska ges möjlighet att lägga fram ytterligare bevis för att fordran föreligger och för dess storlek, om det råder tvivel om fordran (artikel 55.7).

I fråga om andra än utländska borgenärer som omfattas av tillämpningsområdet för insolvensförordningen kan meddelandet om fordringar ges på det sätt som passar bäst, till exempel genom att använda det förordningsenliga formuläret.

10.3 Insolvensförfaranden för medlemmar i en företagsgrupp

Kapitel V i insolvensförordningen innehåller föreskrifter om insolvensförfaranden för bolag som hör till samma företagsgrupp. Bestämmelserna kan komma att tillämpas i det fall att man i flera än en medlemsstat påbörjat förfaranden som gäller olika företag i samma företagsgrupp.

Förordningen innehåller föreskrifter om skyldigheter gällande samarbete och kommunikation mellan utredarna (artikel 56), mellan domstolar (artikel 57) samt mellan förvaltare och domstolar (artikel 58).

En förvaltare får i den utsträckning det är lämpligt för att främja en effektiv förvaltning av förfarandena höras i eventuella förfaranden som inletts med avseende på andra medlemmar av samma koncern, begära att varje åtgärd i samband med realiseringen av tillgångar i det förfarande som inletts med avseende på en annan medlem i samma koncern skjuts upp och ansöka om inledande av ett samordningsförfarande för koncerner (artikel 60.1).

Samordningsförfarandet för koncerner och uppskjutandet av realiseringen av tillgångar sätts i förordningen upp som alternativa sätt att möjliggöra en samordnad sanering för företagsgruppen.

En domstol ska på förvaltarens begäran skjuta upp varje åtgärd i samband med realisering av tillgångar i förfarandet som helhet eller delar av det, om ett insolvensförfarande har föreslagits och förefaller ha rimliga chanser att lyckas, ett uppskjutande är nödvändigt för att säkerställa ett korrekt genomförande av rekonstruktionsplanen och rekonstruktionsplanen skulle gynna borgenärerna i det förfarande för vilket uppskjutandet har begärts (artiklarna 60.1 och 60.2). Innan domstolen beslutar om uppskjutande ska den höra den förvaltare som utsetts i det förfarande för vilket uppskjutandet har begärts. Ett sådant uppskjutande får beslutas för högst tre månader. Uppskjutandet kan förlängas, förutsatt att uppskjutandets sammanlagda varaktighet inte överstiger sex månader. Domstolen kan dessutom anmoda förvaltaren att vidta lämpliga åtgärder som är tillåtna enligt nationell rätt för att garantera borgenärernas intressen i förfarandet (artikel 60.2). Förvaltaren beslutar om begäran om uppskjutande. Innan begäran läggs fram ska förvaltaren dock i ärendet höra en eventuell borgenärsdelegation eller de större borgenärerna samt gäldenären.

Den utredningsman/ förvaltare som förordnats för insolvensförfarandet kan ansöka om att ett samordningsförfarande för koncerner ska inledas. En domstol fattar beslut om att inleda förfarandet.

En utredare ska besluta om deltagande i ett samordningsförfarande för koncerner (FSL 8 § 1 mom.

7 punkten). Det rekommenderas dock att utredaren i ärendet hör en eventuell borgenärsdelegation eller de största borgenärerna samt gäldenären innan ett beslut fattas.

Utredaren kan motsätta sig att saneringsförfarandet inkluderas i

samordningsförfarandet för koncerner. Utredaren ska i detta ärende handla relativt raskt på grund av att man för inlämnandet av anmälan satt upp en tidsfrist på 30 dagar. Tidsfristen börjar löpa när utredaren mottagit anmälan om en ansökan om inledande av ett samordningsförfarande för koncerner. Det är inte möjligt att frigöra sig från ett samordningsförfarande för koncerner och kostnaderna för detta, om en anmälan om invändning mot deltagandet i förfarandet inte har lämnats. Däremot kan man senare ansluta sig till förfarandet.

Blankett för att motsätta sig förfarandet finns på adressen https://e-justice.europa.eu/content_insolvency-447-fi.do?init=true

Utredaren ska ge information om sitt beslut till de parter som han eller hon hört före sitt beslut.

11 Utredarens arvode och saneringskostnader

Advokatmedlemmar har inte deltagit i behandlingen av avsnitt 11 i delegationen och till denna del har tingsdomare Hannele Piisi fungerat som ordförande.

11.1 Preliminär uppskattning om totalkostnader

Utredaren ska i början av förfarandet redogöra för grunderna för sitt arvode och uppskatta totalkostnaderna för saneringsförfarandet. Till totalkostnaderna för saneringsförfarandet räknas utredarens arvode, kostnader för anlitanade av sakkunniga och övriga saneringskostnader.

Den preliminära uppskattningen om kostnader ska läggas fram för gäldenären, borgenärsdelegationen och på begäran för en borgenär. Utredaren ska lägga fram en ny uppskattning, om det senare finns tecken på att kostnaderna kommer att överstiga den ursprungliga uppskattningen. Utredaren ska före beviljande av kostnadsmässigt betydande sakkunniguppdrag förhandla med parterna (se avsnitten 3.3 och 7.3 ovan).

11.2 Utredarens arvode

Utredaren har för sitt uppdrag rätt till ett arvode som betalas ur gäldenärens medel.

Om en utredare har förordnats med anledning av ett sådant gemensamt yttrande av borgenärerna som avses i FSL 82 a § 3 mom. 2 punkten, svarar de nämnda borgenärerna för betalningen av utredarens arvode och för ersättandet av utredarens kostnader (FSL 87 § 6 mom.) . Detta blir aktuellt endast i ett sådant sällsynt fall där en utredare inte har förordnats och förbud inte meddelats i början av saneringsförfarandet, och mer än hälften av de kända borgenärerna som representerar mer än hälften av det totala beloppet av borgenärernas fordringar i ett gemensamt yttrande kräver att en utredare förordnas.

Arvodet fastställs utifrån det utförda arbetet. Arvodet ska vara skäligt.

Vid bedömning av arvodets skälighet ska avseende fästas vid gäldenärsbolagets värde vid den tidpunkt då förfarandet inleddes, uppgiftens svårighetsgrad och omfattningen av de åtgärder som den kräver, resultatet av utredarens arbete samt övriga omständigheter (FSL 87 §1 mom.). Vid bestämning av företagets värde har Helsingfors hovrätt i sitt avgörande nr 48 av 17.1.2017 gett vikt åt gäldenärsföretagets balansvärde, omsättning och antal anställda.

Uppgiftens svårighetsgrad kan påverkas av flera särdrag i uppdraget, till exempel antalet borgenärer och skulder, svårigheter i skuldutredningen, huruvida en borgenärsdelegation har tillsatts, kvaliteten på gäldenärsföretagets ekonomiförvaltning, utmaningar med utredning och värdering av egendomen, huruvida saneringsprogrammet innehåller andra åtgärder än skuldreglering, huruvida uppdraget kräver specialkunskap, antalet verksamhetsställen, huruvida gäldenärsföretaget ingår i en koncern, huruvida utredaren måste väcka talan, parternas medverkan, internationella förbindelser samt rådgivning och stöd som utredaren gett för att sköta affärsverksamheten och upprätthålla affärsrelationer.

Bedömningen av resultatet av utredarens arvode kan påverkas av till exempel om utredaren genom sina åtgärder har förmått att ge bolaget mervärde eller för sin del bidragit till att en lönsam affärsverksamhet upprätthålls.

Vid bedömningen av skäligheten i timdebiteringen kan man i tillämpliga delar följa samma principer som vid bedömningen av skäliga rättegångskostnader. Detta innebär bland annat att det fakturerade arvodet ska såväl i fråga om det belopp som debiteras per timme som

antalet timmar som åtgärden krävt motsvara den arbetsmängd och arbetskvalitet som åtgärden i fråga förutsätter (RP 107/1998).

Ett totalarvode som räknats enligt en debiteringsgrund som uppgetts i början av förfarandet kan av grundad anledning höjas eller sänkas från fall till fall. Ett totalarvode kan höjas eller sänkas till exempel om uppgiften har visat sig vara mer krävande eller lättare än förutsett, hur utredaren har iakttagit god företagssaneringssed, om utredaren har lyckats särskilt väl i sin uppgift eller om hans arbete har varit ineffektivt. Det bör även beaktas huruvida särskild sakkunskap har krävts för utredarens uppgift eller om debiteringen har varit för hög med hänsyn till den skicklighet och förmåga som utredaren uppvisat.

På yrkande av utredaren kan arvodet betalas som delprestationer allt efter som uppdraget fortskrider, om detta med beaktande av uppdragets varaktighet, arbetsmängden och andra omständigheter ska anses vara skäligt (FSL 87 § 1 mom.). Till exempel efter att en grundläggande utredning uppgjorts, kan betalning av delprestationer vara ändamålsenligt. Delprestationerna ska dock fastställas i borgenärsdelegationen eller i en domstol (FSL 87 § 4 mom.).

11.3 Saneringskostnader

Utredaren har rätt till ersättning av gäldenärens medel för de kostnader som varit nödvändiga för fullgörande av uppdraget. Dessa kan omfatta till exempel post- och kopieringskostnader eller sakkunnigarvoden. På yrkande av utredaren ska ersättningen betalas i förskott eller innan uppdraget har slutförts, om detta ska anses vara motiverat med beaktande av beloppet av de faktiska kostnaderna (FSL 87 § 2 mom.). Om det är fråga om en betydande kostnadspost, har utredaren rätt att få betalning innan kostnaderna fastställs i borgenärsdelegationen eller domstolen.

I praktiken betalar gäldenären sakkunnigarvodena direkt till den sakkunnige.

11.4 Faktureringspraxis

Utredaren ska i sin faktura lägga fram sina åtgärder på så sätt att den ger en övergripande bild av kostnaderna för saneringsförfarandet. Fakturan ska redogöra för den timtaxa som används av utredaren och hans assistenter. Utredaren ska därtill med tillräcklig noggrannhet meddela de vidtagna åtgärderna, de som vidtagit dessa, priset och den använda tiden.

För separata åtgärder (som rättegångar eller realisering av egendom och förhandlingar om företagsköp) ska även en specificerad faktura uppvisas. Finns det fler än en utredare, ska de lägga fram sina krav samtidigt, om inte särskilda skäl för något annat förfarande föreligger (FSL 87 § 3 mom.).

I det fall att det rör sig om en omfattande företagssanering som förutsätter många åtgärder av utredaren, ska utredaren i början av saneringsuppdraget försöka gruppera åtgärderna i arvodesfakturan/arvodesfakturorna så att faktureringen blir så transparent som möjligt för att gäldenären och borgenärerna ska kunna skapa sig en uppfattning om hur mycket tid som gått åt till olika uppgiftshelheter. Grupperingen kan göras till exempel utifrån de naturliga faserna i saneringsförfarandet (till exempel fram till den grundläggande utredningen, från den till programförslaget och åtgärder efter det).

I praktiken kommer utredaren och gäldenären ofta överens om förskottsfakturering. I så fall förfaller inte en stor faktura för betalning på en gång för gäldenären, och utredarna får en ersättning för sitt arbete inom rimlig tid och utan orimlig kreditförlustrisk. Den första förskottsfakturan uppgörs genast då förfarandet börjat och den andra senast då den grundläggande utredningen färdigställts.

En annan sedvanlig faktureringspraxis är att utredaren fakturerar gäldenären för utförda åtgärder regelbundet, till exempel månatligen.

Förskottsfakturorna och arvodet som fastställs ska stämma överens i slutet av förfarandet. Om utredaren har fått mer i förskott än det fastställda arvodets belopp, är utredaren skyldig att återbetala den överskjutande delen.

Utredaren ska på begäran av borgenären skicka de arvodesfakturer som gäldenären ska betala, inklusive förskottsfakturer, till borgenären. På begäran av borgenären eller gäldenären ska även en specificerat fakturautkast om det aktuella faktureringsläget för utredarens arvode skickas till dem. Fakturorna behöver inte skickas till borgenären, om det är möjligt att dra slutsatser om sekretessbelagda uppgifter i fakturorna eller av annan grundad anledning.

11.5 Fastställande av utredarens arvode och kostnadsersättningar

Beloppet av arvodet och kostnadsersättningarna fastställs av borgenärsdelegationen, eller om en sådan inte finns, av domstolen. Domstolen avgör också ett ärende om arvode eller ersättning, om utredaren, gäldenären eller borgenären vill klandra borgenärsdelegationens beslut. Ett yrkande ska anhängiggöras inom 14 dagar från det att gäldenären fick information om borgenärsdelegationens beslut, dock senast inom en månad från det att beslutet fattades (FSL 87 § 4 mom.).

Om det inte finns en borgenärsdelegation, ska utredaren i samband med delgivningen av omröstningsuppsmaningen ge borgenärerna tillfälle att yttra sig om utredarens arvoden och kostnadsersättningar. I detta fall är det möjligt att uppskatta arvodesbeloppet för senare åtgärder. Ifall omröstningen inte förrättas, ska utredaren på något annat sätt ge borgenärerna tillfälle att yttra sig om arvodet och ersättningen. En specificerad faktura ska bifogas till begäran om yttrande. Domstolen kan besluta om något annat förfaringsätt.

12 Tystnadsplikt och utlämnande av uppgifter

12.1 Allmänt

Under saneringsförfarandet får utredaren och andra parter i ärendet ofta kännedom om sekretessbelagda uppgifter om gäldenären. Begränsningar rörande uppgifter som fåtts vid saneringsförfarande finns förutom i FSL även i annan lagstiftning, såsom strafflagen (SL, 19.12.1889), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (offentlighetslagen, 621/1999), lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar (OffRL, 370/2007) samt lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999). Begränsningar kan också följa av lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar (381/2007). Vanligtvis är det fråga om uppgifter som gäller gäldenärens företagshemligheter. Med företagshemlighet avses en affärs- eller yrkeshemlighet eller någon motsvarande information som en näringsidkare håller hemlig och vars röjande är ägnat att medföra ekonomisk skada för honom eller någon annan näringsidkare. Utöver företagshemligheter kan sekretessbelagda uppgifter vara till exempel känsliga uppgifter om personer.

12.2 Tystnadsplikt enligt FSL

Enligt FSL 14 § gäller tystnadsplikten utredaren, en medlem av borgenärsdelegationen eller en borgenär, en person som är anställd hos dem eller ett biträde eller en sakkunnig som anlitas av dem. Tystnadsplikten omfattar uppgifter om gäldenärens ekonomiska ställning, affärsförhållanden eller företagshemligheter som en part har fått kännedom om i samband med förfarandet. Tystnadsplikten gäller således även andra uppgifter än sådana som hör till företagshemligheterna.

Bestämmelser om ersättningsskyldighet på grund av brott mot tystnadsplikten finns i FSL 95 §. Obehörigt röjande och utnyttjande av en företagshemlighet som kommit till kännedom vid ett saneringsförfarande kan som brott mot företagshemlighet vara straffbart enligt SL 30 kap. 5 § eller som sekretessbrott eller sekretessförseelse enligt SL 38 kap. 1 eller 2 §.

12.3 Offentlighet för och utlämnande av uppgifter som införts i ärendehanteringssystemet Kosti

Enligt 6 § i Kosti-lagen har utredaren tillgång till de uppgifter i ärendehanteringssystemet som gäller det konkursärende eller företagssaneringsärende i vilket han eller hon förordnats till utredare. Borgenärerna och gäldenären har tillgång till de uppgifter i ärendehanteringssystemet som gäller konkursen eller företagssaneringen i fråga till den del de med stöd av någon annan lag har rätt att få uppgifter.

Enligt 3 § i Kosti-lagen beviljar konkursombudsmannen utredaren åtkomsträtt till ärendehanteringssystemet. Åtkomsträtt till systemet kan även beviljas automatiskt utifrån uppgifter som på elektronisk väg överförs från konkurs- och företagssaneringsregistret. Utredaren ger borgenärerna och gäldenären åtkomsträtt till ärendehanteringssystemet.

Enligt 1 § i Kosti-lagen är ärendehanteringssystemet uppdelat i två delar. Syftet med den ena delen är att förmedla information till konkursombudsmannen för övervakning av konkursförvaltningen och saneringsförfaranden. Syftet med ärendehanteringssystemets andra del är att boförvaltaren i ett konkursärende eller utredaren i ett saneringsförfarande via systemet ska kunna lämna information till borgenärerna och gäldenären i konkursärenden och

företagssaneringsärenden samt borgenärerna på motsvarande sätt till boförvaltaren eller utredaren.

För närvarande fungerar ärendehanteringssystemet, som befinner sig i en utvecklingsfas, så att konkursombudsmannen, utredaren och de parter till vilka utredaren har beviljat Kosti-åtkomsträtt får tillgång till alla uppgifter som inte förts in som privata handlingar. På offentligheten för och utlämnandet av dessa uppgifter tillämpas offentlighetslagen, vilket innebär att utlämnandet baserar sig på konkursombudsmannens prövning från fall till fall och på prövning enligt offentlighetslagen.

I det fall att utredaren eller borgenären har fört in uppgiften som en privat handling, får utredaren och de borgenärer som beviljats åtkomsträtt till ärendehanteringssystemet tillgång till uppgiften. I detta fall anses uppgiften inte ha blivit inlämnad till konkursombudsmannen.

12.4 Bestämmelser om rättegångens och rättegångshandlingarnas offentlighet

Lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar (370/2007, nedan OffRL) är primär i förhållande till offentlighetslagen, men subsidiär i förhållande till speciallagar, om det i dessa finns uttryckliga bestämmelser om offentlighet vid rättegång (till exempel lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter). Offentlighetslagen är kompletterande och den tillämpas om inte något annat föreskrivs i OffRL.

Enligt huvudregeln blir en rättegångshandling som lämnats in till domstolen offentlig då den domstol som behandlar ärendet har tagit emot handlingen. Handlingen kan emellertid vara sekretessbelagd antingen direkt med stöd av lagen eller genom föreläggande av domstolen. Detta innebär att vem som helst har rätt att få uppgifter om handlingen ifall den inte enligt lagen är direkt sekretessbelagd eller om domstolen inte förelagt att handlingen ska sekretessbeläggas. Under vissa förutsättningar kan domstolen förelägga sekretess på begäran av en part eller av särskilda skäl.

Handlingar som är direkt sekretessbelagda med stöd av lagen till den del som de innehåller känsliga uppgifter om omständigheter som har samband med någons privatliv, hälsotillstånd eller handikapp eller med socialvård som personen erhållit (OffRL 9 §1 mom. 2 punkten).

Enligt OffRL är handlingar som innehåller uppgifter om företagshemligheter inte direkt sekretessbelagda med stöd av lagen, utan för dessa kan domstolen förelägga sekretess.

I allmänhet förutsätter ett sekretessföreläggande en begäran som framställs av en part. En tillräcklig förutsättning för att ge ett föreläggande är inte att rättegångshandlingen innehåller uppgifter som är sekretessbelagda enligt lagen, utan även de skadliga verkningar som offentlighet för uppgifterna skulle ha ska vägas in. Enligt lagens förarbeten har avsikten inte varit att tröskeln för sekretess till denna del ska vara särskilt hög till följd av att en uppgift som hör till affärs- eller yrkeshemligheten i allmänhet redan i sig är ett indicium på att affärs- eller yrkesutövaren skulle orsakas betydande olägenhet eller skada, i allmänhet ekonomisk sådan, om uppgiften blev offentlig (RP 13/2006). Även om handlingarna vore sekretessbelagda är de partsoffentliga. Således har borgenärerna rätt att få uppgifter om rättegångshandlingar rörande saneringsförfarandet.

Om affärs- eller yrkeshemligheter ingår i saneringsprogrammet eller en annan rättegångshandling, ska utredaren hos domstolen lägga fram en begäran om att handlingarna ska hemlighållas. Sekretessbehovet ska förhandlas med gäldenären. Begäran ska motiveras, och i denna uppges tiden då handlingarna ska vara sekretessbelagda. Om en muntlig förhandling förrättas i ärendet, ska utredaren vid behov begära att ärendet behandlas inom stängda dörrar. Enligt OffRL leder sekretess för rättegångshandlingarna inte automatiskt till förhandling inom stängda dörrar.

12.5 Övrig lagstiftning

Den övriga lagstiftningen innehåller sekretessbestämmelser som utredaren ska beakta. Viktiga bestämmelser för saneringsförfarandet finns i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter. Enligt den ska beskattningshandlingar vara sekretessbelagda till den del inget annat föreskrivs. Centrala bestämmelser finns i 5 § i lagen. Enligt paragrafen blir uppgifter om bland annat beskattningsbar inkomst och förmögenhet offentliga vid ingången av november kalenderåret efter skatteåret.

Gäldenären kan ha pågående ärenden vid förvaltningsdomstolar eller de kan ha inletts medan förfarandet pågår. På offentligheten av dessa

rättegångsärenden tillämpas lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar (381/2007).

12.6 Påminnelse om tystnadsplikt

I avsnitten 4.2 och 4.3 ovan behandlas vilka uppgifter utredaren ska delge borgenärerna och medlemmarna i borgenärsdelegationen. Om den information som delges borgenärerna eller medlemmarna i borgenärsdelegationen innehåller sekretessbelagda uppgifter, ska utredaren påminna mottagarna om tystnadsplikten samt den skadeståndsskyldighet och det straffansvar som föreskrivs för brott mot tystnadsplikten.

Utredaren ska bifoga ett omnämnande om tystnadsplikten och påföljderna av brott mot den till den grundläggande utredningen, förslaget till saneringsprogram, en eventuell särskild revisionsberättelse och vid behov till andra handlingar.

Sekretessklausulen kan ha följande innehåll:

Denna handling innehåller sekretessbelagda uppgifter om vilka följande föreskrifter finns i 14 § och 95 § i lagen om företagssanering (47/1993, nedan FSL):

”Utredaren, en medlem av borgenärsdelegationen eller en borgenär, en person som är anställd hos dem eller ett biträde eller en sakkunnig som anlitas av dem får inte olovligen röja eller till sin enskilda fördel utnyttja vad han eller hon i samband med förfarandet har fått veta om gäldenärens ekonomiska ställning, affärsförhållanden eller företagshemligheter.” (FSL 14 §)

”Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot tystnadsplikten enligt 14 § är skyldig att ersätta gäldenären för den skada som därigenom orsakats.” (FSL 95 §)

Brott mot sekretessen kan även vara straffbart med stöd av till exempel strafflagens bestämmelser om brott mot företagshemlighet eller sekretessbrott (se 30 kap. 5 § och 38 kap. 1 § och 2 § i strafflagen).

12.7 Borgenärsdelegationens och borgenärens rätt att få uppgifter

Borgenärsdelegationen och dess medlemmar har för fullgörande av sina uppgifter rätt att i behövlig omfattning få uppgifter av utredaren om

omständigheter som avses i 9 § 1 mom. (FSL 10 § 3 mom.).

Utredaren ska regelbundet och alltid när det behövs informera borgenärsdelegationen eller borgenärerna om sina åtgärder och iakttagelser i samband med uppföljnings-, övervaknings- och granskningsuppdraget samt förhandla med delegationen eller borgenärerna innan viktiga beslut fattas (FSL 11 §).

När utredaren utarbetar förslaget ska han förhandla med gäldenären och borgenärsdelegationen samt vid behov med borgenärerna och den sannolika borgenär som ansökt om förfarandet (FSL 40 § 2 mom.).

Om en delaktig i ett ärende har för avsikt att utöva sin rätt att upprätta ett eget saneringsprogram, har hen rätt av utredaren även separat få uppgifter som behövs för att utarbeta ett förslag (se FSL 40 § 4 mom.).

Utredaren kan begränsa antalet borgenärer som ska informeras och som vill ha information om förfarandets framskridande och gäldenärens verksamhet genom att be dem meddela honom om detta. Utredaren kan även med borgenärerna komma överens om med vilka han förhandlar om frågor rörande gäldenärens verksamhet och förfarandets framskridande.

Utredaren kan låta bli att lämna uppgifter till en borgenär om ärenden i vars behandling borgenären med stöd av jävighetsbestämmelserna i FSL 12 § inte skulle få delta, om den behandlades i borgenärsdelegationen.

En lyckad sanering förutsätter att även konfidentiella uppgifter delas mellan parterna och att det finns ett ömsesidigt förtroende. Informationsutbytet ska åstadkomma borgenärernas förtroende för en saneringsduglig affärsverksamhet och ett saneringsprogram som kan fastställas. Å andra sidan rör det sig om ett verksamt företag, som kan orsakas ekonomisk skada om uppgifterna blir offentliga. Av denna anledning ska delning av uppgifter i alltför stor omfattning undvikas. Utredaren har omfattande prövningsrätt när det gäller att trygga ett tillräckligt, men inte överdrivet informationsutbyte.

Tryggandet av en konfidentiell behandling av ärenden kan förutsätta att en borgenärsdelegation tillsätts. Borgenärsdelegationen beslutar till vilka delar borgenärsdelegationens handlingar eller uppgifter om ärenden som behandlats i borgenärsdelegationen ska lämnas ut till andra borgenärer eller gäldenären.

12.8 Kommunikation

Utredaren kan med domstolen diskutera handlingarnas offentlighet samt andra sekretess- och informationsprinciper och -praxis. Utgångspunkten är att utredaren och domstolen informerar om frågor inom sina respektive ansvarsområden. Utredaren får inte i offentligheten förutspå domstolens avgöranden.

Det kan vara befogat att informera medier om företagssaneringar som är av offentligt intresse. Vid behov ska vikt även fästas vid informations- och insiderbestämmelser rörande värdepappersmarknaden. Det kan även vara ändamålsenligt att informera gäldenärens intressentgrupper om att ett saneringsförfarande inleds. Utredaren, gäldenären och borgenärsdelegationen/borgenärerna bör tillsammans komma överens om informationssättet på förhand.

13 Upphörande av utredarens uppdrag

När saneringsförfarandet har upphört antingen på grund av att saneringsprogrammet har fastställts eller av någon annan orsak, pågår utredarens uppdrag i den omfattning det är nödvändigt för att utredaren ska kunna handha delgivningar och meddelanden i anslutning till att saneringsförfarandet upphör samt slutföra de uppgifter som föreskrivs i FSL 8 § 1 mom. 4 och 5 punkten.

Utredaren ska delge parterna beslutet om fastställande av saneringsprogrammet eller beslutet om att förfarandet upphör av någon annan orsak. Domstolen kan ge utredaren i uppdrag att göra anmälningar om upphörande av saneringsförfarandet oavsett om orsaken till upphörandet är att saneringsprogrammet fastställs eller om orsaken är någon annan (FSF 5 och 7 §).

De återvinningsrättegångar och övriga rättegångar som utredaren anhängiggjort kan fortfarande vara anhängiga då saneringsprogrammet fastställs. Därutöver kan utredaren ha fört gäldenärens talan i en rättegång som är anhängig då saneringsförfarandet inleds. För dessa fortsätter utredarens uppdrag (FSL 8 § 1 mom. 4 punkten).

Om ändring har sökts i beslutet om fastställande av saneringsprogrammet, kan utredaren fortfarande få uppgifter som gäller uppgörande av förslag till saneringsprogram. Dessa uppdrag kan fortsätta fram till att saneringsprogrammet har fastställts med laga kraft (FSL 8 § 1 mom. 5 punkten).

Helsingfors
08.6.2022

Undertecknare Kari Jaatinen DN:
cn=Kari Jaatinen, c=FI, o=Finsta
Asianajotoimisto Oy,
email=kari.jaatinen@finsta.fi
Datum: 2022.06.08 15:50:22
+03'00'

Kari Jaatinen
ordförande

Vatanen
Marina
912278883

Digital undertecknare
Vatanen Marina
912278883
Datum 2022.06 .08
15:45:11 +03'00'

Marina Vatanen
sekreterare

Bilagor

Promemoriamall för inledande samtal

Röst